

ZAŁĄCZNIK NR 1 do Informacji o realizacji zadań Inspekcji Ochrony Środowiska w 2024 r.

Opis kontroli, naruszeń i działań pokontrolnych w wybranych zakładach

1. Zakłady o dużym ryzyku wystąpienia poważnej awarii (ZDR)

W 2024 r. wojewódzcy inspektorzy ochrony środowiska przeprowadzili 160 kontroli ZDR. W wyniku 53 kontroli stwierdzono naruszenia przepisów ochrony środowiska, w tym:

- 47 kontroli (89%) wykazało naruszenia formalne bez istotnego wpływu na środowisko,
- 6 kontroli (11%) wykazało naruszenia mogące spowodować zagrożenie lub zanieczyszczenie środowiska.

Stwierdzone naruszenia dotyczyły m.in.:

- nieprzeprowadzenia analizy/niezaktualizowania dokumentacji/niezgodności dokumentacji ze stanem faktycznym, w zakresie:
 - zgłoszenia zakładu,
 - programu zapobiegania awariom (PZA),
 - raportu o bezpieczeństwie (RoB),
- przekroczenia ilości substancji niebezpiecznych znajdujących się na terenie zakładu, w odniesieniu do ich ilości przedstawionych w zgłoszeniu zakładu,
- nieterminowego przedłożenia danych o rodzaju, kategorii i ilości substancji niebezpiecznych znajdujących się na terenie zakładu,
- nieskutecznego działania elementów systemu zarządzania bezpieczeństwem,
- prowadzenia ZDR bez decyzji Komendanta Wojewódzkiego PSP zatwierdzającej RoB,
- niespełnienia wymogów w zakresie udostępniania społeczeństwu informacji o zagrożeniach poważnymi awariami.

W związku ze stwierdzonymi naruszeniami podjęto następujące działania:

- udzielono 33 pouczeń,
- wydano 31 zarządzeń pokontrolnych,
- wydano 29 postanowień administracyjnych,
- skierowano 26 wystąpień do organów administracji rządowej i samorządowej,
- nałożono 10 mandatów karnych,
- wydano 3 decyzje zgodnie z art. 247 ust. 1 pkt 1 ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 r. Prawo ochrony środowiska¹, w sprawie przeprowadzenia właściwych badań dotyczących przyczyn, przebiegu i skutków awarii.

2. Stacje demontażu pojazdów

W 2024 r. wojewódzcy inspektorzy ochrony środowiska przeprowadzili 261 kontroli stacji demontażu pojazdów. W przypadku 186 kontroli nie stwierdzono nieprawidłowości.

¹ Dz. U. 2024 poz. 54, z późn. zm.

W przypadku 75 kontroli stacji demontażu wykryto naruszenia, w tym:

- w 61 przypadkach (81%) były to naruszenia, w wyniku których nie nastąpiło zagrożenie lub zanieczyszczenie środowiska,
- w 14 przypadkach (19%) były to naruszenia, w wyniku których mogło nastąpić lub nastąpiło zagrożenie lub zanieczyszczenie środowiska.

Niespełnianie minimalnych wymagań dla stacji demontażu stwierdzono w przypadku 10 stacji demontażu. Do naruszeń w tym zakresie należały m.in.:

- brak lub nieoznakowanie pojemników na odpady (4 przypadki),
- prowadzenie określonych czynności poza wyznaczonymi sektorami (3 przypadki),
- brak sorbentów (2 przypadki),
- brak separatora substancji ropopochodnych i systemu odprowadzania ścieków przemysłowych (1 przypadek),
- prowadzenie operacji poza sektorami (3 przypadki),
- nieusuwanie z pojazdów wycofanych z eksploatacji szyb (1 przypadek),
- nieprzechowywanie dokumentów związanych z prowadzeniem stacji demontażu pojazdów w zamkniętej metalowej szafie (1 przypadek),
- niewywiązywanie się z obowiązku wykonania przeglądu separatora substancji ropopochodnych (1 przypadek).

W związku ze stwierdzonymi naruszeniami zastosowano następujące działania:

- wydano 34 zarządzenia pokontrolne,
- udzielono 17 pouczeń,
- nałożono 20 mandatów karnych,
- wymierzono 34 kary pieniężne za naruszenie przepisów ustawy o odpadach,
- skierowano 30 wystąpień do innych organów,
- wstrzymano prowadzenie 1 działalności.

3. Przedsiębiorcy, którzy wystąpili z wnioskiem o uzyskanie pozwolenia na prowadzenie stacji demontażu

W 2024 r. wojewódzcy inspektorzy ochrony środowiska przeprowadzili 54 kontrole podmiotów, które wystąpiły o wydanie pozwolenia na wytwarzanie odpadów w związku z prowadzeniem stacji demontażu. W przypadku 50 kontroli nie stwierdzono nieprawidłowości.

Wykryte w przypadku 4 kontroli naruszenia dotyczyły głównie:

- eksploatacji instalacji bez wymaganego pozwolenia na wytwarzanie odpadów,
- braku pozwolenia wodnoprawnego na wprowadzanie ścieków przemysłowych do urządzeń kanalizacyjnych będących własnością innego podmiotu,
- nieprzechowywania zapisu obrazu wizyjnego systemu kontroli miejsc magazynowania odpadów przez miesiąc od dnia dokonania zapisu,
- posiadania operatu przeciwpożarowego dołączonego do wniosku o wydanie zezwolenia na wytwarzanie odpadów w związku z eksploatacją stacji demontażu pojazdów, uwzględniającego zbieranie i przetwarzanie odpadów, niezgodnego z przepisami ochrony środowiska.

4. Zakłady przetwarzania zużytego sprzętu elektrycznego i elektronicznego

Ustawa o zużytym sprzęcie elektrycznym i elektronicznym zobowiązuje wojewódzkiego inspektora ochrony środowiska do przeprowadzenia co najmniej raz w roku kontroli każdego zakładu przetwarzania zużytego sprzętu elektrycznego i elektronicznego.

Wojewódzcy inspektorzy ochrony środowiska w 2024 r. przeprowadzili łącznie 129 kontroli w zakładach przetwarzania. Skontrolowano 115 zakładów przetwarzania. W przypadku 59 kontroli stwierdzono naruszenia przepisów ochrony środowiska, w tym:

- 54 (92%) kontroli, podczas których stwierdzono naruszenia formalne bez istotnego wpływu na środowisko,
- 5 (8%) kontroli, podczas których stwierdzono naruszenia, w wyniku których może nastąpić lub nastąpiło zagrożenie lub zanieczyszczenie środowiska.

W wyniku ww. kontroli stwierdzono 2 przypadki prowadzenia działalności bez wymaganego zezwolenia na zbieranie odpadów zużytego sprzętu, a także odnotowano 9 przypadków prowadzenia demontażu zużytego sprzętu poza zakładem przetwarzania.

W związku ze stwierdzonymi naruszeniami:

- wydano 26 zarządzeń pokontrolnych,
- wydano 19 decyzji nakładających administracyjne kary pieniężne,
- nałożono 18 mandatów karnych,
- skierowano 17 wystąpień do innych organów,
- udzielono 9 pouczeń.

5. Fermy tuczu trzody chlewnej wymagające pozwolenia zintegrowanego

W 2024 r. w kraju funkcjonowało 200 instalacji do chowu i hodowli trzody chlewnej (eksploatowanych na terenie 190 ferm) wymagających pozwolenia zintegrowanego. Według stanu na dzień 31 grudnia 2024 r. 190 instalacji tuczu trzody chlewnej (tj. 95%) posiadało pozwolenie zintegrowane.

W 2024 r. wojewódzcy inspektorzy ochrony środowiska przeprowadzili 54 kontrole (planowe i pozaplanowe) ferm trzody chlewnej. W przypadku 32 kontroli stwierdzono naruszenia przepisów ochrony środowiska, w tym:

- 25 kontroli (78%) wykazało naruszenia formalne bez istotnego wpływu na środowisko,
- 7 kontroli (22%) wykazało naruszenia mogące spowodować zagrożenie lub zanieczyszczenie środowiska.

Stwierdzone naruszenia dotyczyły m.in.:

- braku wymaganych pozwoleń, np. wodnoprawnego, na wprowadzanie ścieków przemysłowych zawierających substancje szczególnie szkodliwe dla środowiska wodnego do stacji zlewnej innego podmiotu, na pobór wód podziemnych, na wprowadzanie gazów lub pyłów do powietrza,
- naruszenia warunków pozwolenia zintegrowanego (np. przekroczenie ilości zużytej wody, przekroczenie dopuszczalnej do wytworzenia ilości odpadów, wytworzenie odpadu nieujętego w pozwoleniu zintegrowanym, braku wymaganych urządzeń lub instalacji chroniących środowisko),
- nieprzekazywania lub nieterminowego przekazywania właściwym organom ewidencji, rejestrów, wyników pomiarów, np. hałasu, monitoringu technologicznego,

- nieprzedkładania lub nieterminowego przedkładania do Urzędu Marszałkowskiego zbiorczego zestawienia danych o zakresie korzystania ze środowiska, nieuiszczania opłat za korzystanie ze środowiska, nierzetelnego naliczania opłat za korzystanie ze środowiska,
- braku lub nierzetelnego prowadzenia ewidencji lub sprawozdań, np. raportów do KOBIZE, sprawozdania PRTR, rejestracji w BDO,
- naruszenia przepisów Programu działań², np. przechowywanie nawozów naturalnych niezgodnie z przepisami, nieprawidłowe przechowywanie płynnego nawozu organicznego, brak opinii okręgowej stacji chemiczno-rolniczej o planie nawożenia azotem, nieterminowe przekazywanie opinii okręgowej stacji chemiczno-rolniczej o tym planie do właściwych organów, nieprawidłowego przechowywania nawozów naturalnych, brak planu nawożenia azotem lub uproszczonego bilansu azotu.

W związku ze stwierdzonymi naruszeniami:

- skierowano 17 wystąpień do organów administracji rządowej i samorządowej (np. marszałków województw, powiatowych lekarzy weterynarii),
- udzielono 15 pouczeń,
- wydano 15 zarządzeń pokontrolnych,
- nałożono 15 mandatów karnych,
- wydano 3 decyzje w sprawie nałożenia kar pieniężnych,
- wydano 1 decyzję w sprawie wstrzymania użytkowania instalacji.

6. Fermy drobiu wymagające pozwolenia zintegrowanego

W 2024 r. w skali kraju funkcjonowało 1 113 instalacji do chowu i hodowli drobiu wymagających pozwolenia zintegrowanego. Według stanu na dzień 31 grudnia 2024 r., 1 083 instalacje (tj. 97%) posiadały pozwolenie zintegrowane.

W 2024 r. wojewódzcy inspektorzy ochrony środowiska przeprowadzili 349 kontroli (planowych i pozaplanowych) ferm drobiu. W przypadku 230 kontroli stwierdzono naruszenia przepisów ochrony środowiska, w tym:

- 182 kontrole (79%) wykazały naruszenia formalne bez istotnego wpływu na środowisko,
- 48 kontroli (21%) wykazało naruszenia mogące spowodować zagrożenie lub zanieczyszczenie środowiska.

Stwierdzone naruszenia dotyczyły m.in.:

- braku wymaganych pozwoleń, np. pozwolenia zintegrowanego, pozwolenia wodnoprawnego na wprowadzanie ścieków przemysłowych zawierających substancje szczególnie szkodliwe dla środowiska wodnego do urządzeń kanalizacyjnych innego podmiotu, w zakresie gospodarki odpadami,
- eksploatacji instalacji z naruszeniem warunków posiadanego pozwolenia zintegrowanego, np. w zakresie powierzchni i wyposażenia kurników, zużycia surowców, przekroczenia ilości zużytej energii, paliw płynnych, paszy, wody,

² Program działań mających na celu zmniejszenie zanieczyszczenia wód azotanami pochodzącymi ze źródeł rolniczych oraz zapobieganie dalszemu zanieczyszczeniu – rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 31 stycznia 2023 r. w sprawie "Programu działań mających na celu zmniejszenie zanieczyszczenia wód azotanami pochodzącymi ze źródeł rolniczych oraz zapobieganie dalszemu zanieczyszczeniu" (Dz. U. z 2023 r. poz. 244).

przekroczenia dopuszczalnej wielkość emisji do powietrza, przekroczenia ilości wytworzonych odpadów, zmiany przeznaczenia obiektów inwentarskich oraz zmiany ich oznaczenia, zmian w zakresie wyposażenia w instalacje energetyczne i zbiorniki, niewykonywania wymaganych badań lub pomiarów, niewykonywania pomiarów z wymaganą częstotliwością,

- niedotrzymania obowiązku poinformowania wioś o oddaniu do użytkowania obiektu budowlanego (instalacji do chowu drobiu) lub nieterminowego poinformowania o oddaniu do użytkowania obiektów fermy,
- naruszenia przepisów Programu działań np. nieprzekazywania wioś i wójtom gmin kopii planu nawożenia azotem, braku opinii okręgowej stacji chemiczno-rolniczej o planie nawożenia azotem, nieprawidłowego przechowywania nawozów naturalnych,
- nieterminowego przekazywania właściwym organom raportów (np. do KOBIZE).

W związku ze stwierdzonymi naruszeniami:

- udzielono 194 pouczeń,
- wydano 149 zarządzeń pokontrolnych,
- skierowano 123 wystąpienia do organów administracji rządowej i samorządowej (np. marszałków województw, organów nadzoru budowlanego),
- nałożono 113 mandatów karnych,
- wydano 40 decyzji w sprawie wstrzymania użytkowania instalacji,
- wydano 23 decyzje w sprawie nałożenia kar pieniężnych,
- skierowano 11 wniosków do organów ścigania,
- skierowano 3 wnioski do sądów o ukaranie karą grzywny.

7. Zakłady o zwiększonym ryzyku wystąpienia poważnej awarii przemysłowej (ZZR)

W 2024 r. wojewódzcy inspektorzy ochrony środowiska przeprowadzili 116 kontroli w ZZR. W wyniku 40 kontroli stwierdzono naruszenia przepisów ochrony środowiska, w tym:

- 36 kontroli (90%) wykazało naruszenia formalne bez istotnego wpływu na środowisko,
- 4 kontrole (10%) wykazały naruszenia mogące spowodować zagrożenie lub zanieczyszczenie środowiska.

Stwierdzone naruszenia dotyczyły m.in.:

- nieprzeprowadzenia analizy/niezaktualizowania dokumentacji/niezgodności dokumentacji ze stanem faktycznym, w zakresie:
 - zgłoszenia zakładu,
 - programu zapobiegania awariom,
- przekroczenia ilości substancji niebezpiecznych znajdujących się na terenie zakładu, w odniesieniu do ich ilości przedstawionych w zgłoszeniu zakładu,
- niespełnienia wymogów w zakresie udostępniania społeczeństwu informacji o zagrożeniach poważnymi awariami. W związku ze stwierdzonymi naruszeniami podjęto następujące działania:
 - wydano 26 zarządzeń pokontrolnych,
 - udzielono 17 pouczeń,
 - nałożono 10 mandatów karnych,
 - skierowano 10 wystąpień do organów administracji rządowej i samorządowej.

8. Strzępiarki

W 2024 r. wojewódzcy inspektorzy ochrony środowiska przeprowadzili 6 kontroli strzępiarek. W przypadku 3 kontroli stwierdzono naruszenia, przede wszystkim w zakresie naruszenia warunków pozwolenia zintegrowanego, nierzetelnego sporządzenia wykazu zawierającego zbiorcze zestawienie informacji o zakresie korzystania ze środowiska oraz o wysokości należnych opłat za 2024 r. poprzez nieuwzględnienie w wykazie emisji wszystkich substancji do powietrza powstających w procesie przetwarzania odpadów (strzępienia), prowadzenia przetwarzania odpadów powstałych z procesów strzępienia w procesie przesiewania R12 bez wymaganego zezwolenia.

W związku ze stwierdzonymi naruszeniami zastosowano następujące działania:

- wydano 1 zarządzenie pokontrolne,
- udzielono 1 pouczenia,
- wymierzono 1 karę pieniężną,
- skierowano 1 wystąpienie do innego organu.

9. Instalacje wymagające posiadania pozwoleń zintegrowanych (tzw. Instalacje IED)

Wojewódzcy inspektorzy ochrony środowiska ustalili, że według stanu na dzień 31 grudnia 2024 r. w Polsce znajdowało się 4 169 instalacji podlegających obowiązkowi uzyskania pozwolenia zintegrowanego, z których 4 094 (98,2%) posiadało wymagane pozwolenia zintegrowane³. Liczba instalacji IED zwiększyła się o 120 w stosunku do roku poprzedniego, wzrosła też o 100 liczba instalacji posiadających wymagane pozwolenie. Na koniec roku 2024 liczba instalacji, które nie miały pozwolenia zintegrowanego, mimo obowiązku jego posiadania, wynosiła 75.

W 2024 r. wojewódzcy inspektorzy ochrony środowiska przeprowadzili 1 487 kontroli instalacji IED. Podczas 826 kontroli stwierdzono naruszenia przepisów ochrony środowiska, w tym:

- 652 kontrole (79%) wykazały naruszenia formalne bez istotnego wpływu na środowisko,
- 174 kontrole (21%) wykazały naruszenia mogące spowodować zagrożenie lub zanieczyszczenie środowiska.

Stwierdzone naruszenia dotyczyły m.in.:

- korzystania z wód z naruszeniem warunków pozwolenia wodnoprawnego polegającego na odprowadzaniu ścieków z przekroczeniem najwyższej dopuszczalnej wartości azotu ogólnego w ściekach wprowadzanych do wód,
- wprowadzania do powietrza części gazów i pyłów z pominięciem urządzeń ochrony powietrza,
- stosowania osadów ściekowych niezgodnie z warunkami określonymi w ustawie o odpadach,
- prowadzenia wizyjnego systemu kontroli miejsca składowania odpadów niezgodnie z przepisami, tj. niezapewnienie dostatecznej jakości rejestrowanego obrazu, pozwalającej na jednoznaczne rozpoznanie osoby przebywającej na składowisku,

³ Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 27 sierpnia 2014 r. w sprawie rodzajów instalacji mogących powodować znaczne zanieczyszczenie poszczególnych elementów przyrodniczych albo środowiska jako całości (Dz. U. z 2014 r. poz. 1169).

- naruszenia warunków posiadanego pozwolenia polegające na przyjęciu na składowisko odpadów nieujętych w posiadanym pozwoleniu zintegrowanym: tj. wysokokalorycznych odpadów komunalnych w postaci tworzyw sztucznych (odpadów opakowaniowych, folii, gąbek, gumy), tekstyliów, opon oraz odpadów pochodzących z demontażu odpadów wielkogabarytowych,
- przekroczenia maksymalnej obsady zwierząt w budynkach inwentarskich określonej w pozwoleniu zintegrowanym,
- przekazywania odpadów nieuprawnionym podmiotom,
- niezgodnego z prawdą poinformowania o wykonaniu zarządzeń pokontrolnych.

W związku ze stwierdzonymi naruszeniami:

- udzielono 653 pouczeń,
- wydano 526 zarządzeń pokontrolnych,
- skierowano 472 wystąpienia do organów administracji rządowej i samorządowej,
- nałożono 395 mandatów karnych,
- wydano 112 decyzji w sprawie nałożenia kar pieniężnych,
- wydano 14 decyzji wstrzymujących użytkowanie instalacji bez wymaganego pozwolenia zintegrowanego,
- skierowano 10 wniosków do organów ścigania,
- skierowano 9 wniosków do sądów o ukaranie karą grzywny.

Województwo	Liczba zakładów, w których występują instalacje IED	Liczba instalacji podlegających obowiązkowi uzyskania pozwolenia zintegrowanego	Liczba zaplanowanych kontroli instalacji IED na 2024 r.	Liczba wykonanych planowych kontroli instalacji IED	Liczba wykonanych planowych i pozaplanowych kontroli instalacji IED
Dolnośląskie	202	279	66	63	80
Kujawsko-pomorskie	207	284	60	55	86
Lubelskie	141	193	56	56	83
Lubuskie	94	137	43	43	57
Łódzkie	246	283	93	92	117
Małopolskie	156	235	64	61	101
Mazowieckie	459	542	169	152	166
Opolskie	124	226	109	109	110
Podkarpackie	125	164	64	64	70
Podlaskie	130	131	35	35	48
Pomorskie	130	161	48	47	53
Śląskie	314	408	65	64	131
Świętokrzyskie	82	100	45	44	57
Warmińsko-mazurskie	103	127	27	26	49
Wielkopolskie	563	666	165	127	183

Zachodniopomorskie	185	233	71	62	96
Polska	3 261	4 169	1 180	1 100	1 487

Tabela 1. Liczba zakładów z instalacjami IED oraz liczba skontrolowanych instalacji IED w 2024 r.

10. Utrzymanie czystości i porządku w gminach

Kontrole gmin

W 2024 r. wojewódzcy inspektorzy ochrony środowiska przeprowadzili 559 kontroli w terenie, które dotyczyły wykonywania przez wójta, burmistrza lub prezydenta miasta obowiązków wynikających z ustawy o utrzymaniu czystości i porządku w gminach⁴ w zakresie kontroli sposobu i częstotliwości pozbywania się przez mieszkańców nieczystości ciekłych, w tym 492 kontrole planowe oraz 67 kontroli pozaplanowych. Inspektorzy przeprowadzili również 422 kontrole dokumentacyjne z wyłączeniem badań automonitoringowych.

Podczas przeprowadzonych kontroli stwierdzono naruszenia, takie jak m.in.:

- nieujęcie w planie kontroli zbiorników bezodpływowych oraz przydomowych oczyszczalni ścieków wykazu nieruchomości podlegających kontroli,
- nieprzeprowadzenie kontroli posiadania przez mieszkańców umów na odbiór nieczystości ciekłych,
- prowadzenie w sposób nierzetelny ewidencji zbiorników bezodpływowych i przydomowych oczyszczalni ścieków lub nieprzeprowadzenie ewidencji w ogóle,
- niesporządzenie planu kontroli na dwuletni okres kontroli, w którym powinny być ujęte podmioty przewidziane do kontroli,
- nierzetelna weryfikacja sprawozdań kwartalnych sporządzanych przez podmioty odbierające nieczystości ciekłe,
- rozbieżności w danych zawartych w sprawozdaniu dotyczącym gospodarowania nieczystościami ciekłymi za 2023 r. a dokumentami przedstawionymi w czasie kontroli,
- nieprzeprowadzenie kontroli dotyczących podmiotów posiadających zezwolenie na opróżnianie zbiorników bezodpływowych i transport nieczystości ciekłych,
- brak zorganizowania przez gminę zastępczego opróżniania zbiorników bezodpływowych oraz osadników przydomowych oczyszczalni ścieków, w przypadku właścicieli, którzy nie zawarli umów na opróżnianie zbiorników bezodpływowych oraz osadników przydomowych oczyszczalni ścieków z podmiotami uprawnionymi do prowadzenia takiej działalności,
- nieprzekazanie w przewidzianym ustawowo terminie do organów IOŚ sprawozdań dotyczących gospodarowania nieczystościami ciekłymi.

W przypadku 45 kontroli przeprowadzonych w terenie stwierdzono, że wójt, burmistrz, prezydent miasta nie prowadził kontroli właścicieli nieruchomości w zakresie pozbywania się przez nich nieczystości ciekłych, o których mowa w art. 6 ust. 5a ustawy o utrzymaniu czystości i porządku w gminach.

W związku ze stwierdzonymi naruszeniami:

- wydano 194 zarządzenia pokontrolne,
- skierowano 79 wystąpień pokontrolnych,

⁴ Ustawa z dnia 13 września 1996 r. o utrzymaniu czystości i porządku w gminach (Dz. U. z 2024 r. poz. 399, z późn. zm.).

- wydano 10 decyzji administracyjnych wymierzających kary pieniężne,
- wydano 1 decyzję w sprawie odstąpienia od nałożenia kary pieniężnej i poprzestania na pouczeniu.

Odpady komunalne

W 2024 r. wojewódzcy inspektorzy ochrony środowiska przeprowadzili 281 kontroli gmin w zakresie realizacji obowiązków wynikających z ustawy o utrzymaniu czystości i porządku w gminach w zakresie gospodarki odpadami komunalnymi.

Podczas 157 kontroli gmin (56% przeprowadzonych kontroli), stwierdzono naruszenia przepisów ochrony środowiska, w tym:

- 154 (98%) naruszenia sklasyfikowane jako naruszenia formalne bez istotnego wpływu na środowisko,
- 3 (2%) naruszenia sklasyfikowane jako naruszenia mogące spowodować zagrożenie lub zanieczyszczenie środowiska.

Stwierdzone naruszenia dotyczyły m.in.:

- nieosiągnięcia wymaganego poziomu recyklingu i przygotowania do ponownego użycia frakcji: papieru, metali, tworzyw sztucznych i szkła,
- nieosiągnięcia wymaganego poziomu ograniczenia masy odpadów komunalnych ulegających biodegradacji przekazywanych do składowania,
- nieprzekazania sprawozdania wójta, burmistrza lub prezydenta miasta z realizacji zadań z zakresu gospodarowania odpadami komunalnymi w ustawowym terminie,
- braku utworzenia stacjonarnego punktu selektywnego zbierania odpadów komunalnych (PSZOK),
- nieprzeprowadzenia kontroli podmiotu odbierającego odpady komunalne od właścicieli nieruchomości,
- magazynowania zbieranych odpadów znajdujących się na terenie PSZOKu w sposób niezgodny z rozporządzeniem Ministra Klimatu z dnia 11 września 2020 r. w sprawie szczegółowych wymagań dla magazynowania odpadów,
- braku wskazania instalacji komunalnych i podmiotów zbierających odpady, do których podmiot odbierający odpady jest zobowiązany je przekazać w umowie na odbiór i zagospodarowanie odpadów komunalnych z terenu nieruchomości zamieszkałych położonych na terenie gminy.

W związku ze stwierdzonymi naruszeniami:

- wydano 61 zarządzeń pokontrolnych,
- skierowano 6 wystąpień do innych organów,
- wydano 209 decyzji w sprawie nałożenia kar pieniężnych,
- podjęto inne kroki prawne – 16 (np. wydano pouczenia).

11. Instalacje komunalne

W 2024 r. wojewódzcy inspektorzy ochrony środowiska przeprowadzili 102 kontrole instalacji do mechaniczno-biologicznego przetwarzania zmieszanych odpadów komunalnych oraz 118 kontroli instalacji do składowania odpadów powstających w procesie mechaniczno-biologicznego przetwarzania niesegregowanych (zmieszanych) odpadów komunalnych oraz pozostałości z sortowania odpadów komunalnych.

Podczas 54 kontroli instalacji do mechaniczno-biologicznego przetwarzania zmieszanych odpadów komunalnych (53% przypadków) stwierdzono naruszenia przepisów ochrony środowiska, w tym:

- 43 (80%) naruszenia sklasyfikowane jako naruszenia formalne bez istotnego wpływu na środowisko,
- 12 (22%) naruszeń sklasyfikowanych jako naruszenia mogące spowodować zagrożenie lub zanieczyszczenie środowiska.

Podczas 72 kontroli instalacji do składowania odpadów powstających w procesie mechaniczno-biologicznego przetwarzania niesegregowanych (zmieszanych) odpadów komunalnych oraz pozostałości z sortowania odpadów komunalnych (61% przypadków) stwierdzono naruszenia przepisów ochrony środowiska, w tym:

- 57 (79%) naruszeń sklasyfikowanych jako naruszenia formalne bez istotnego wpływu na środowisko,
- 15 (21%) naruszeń sklasyfikowanych jako naruszenia mogące spowodować zagrożenie lub zanieczyszczenie środowiska.

Stwierdzone naruszenia dotyczyły m.in.:

- niezgodnego ze stanem rzeczywistym prowadzenia ewidencji odpadów,
- gospodarowania odpadami z naruszeniem warunków pozwolenia zintegrowanego,
- naruszenia warunków pozwolenia zintegrowanego,
- niezapewnienia dostępności obrazu w czasie rzeczywistym z wizyjnego systemu kontroli miejsca składowania odpadów przez system teleinformatyczny,
- prowadzenia wizyjnego systemu kontroli miejsc składowania odpadów z naruszeniem art. 25 ust. 6a ustawy o odpadach,
- braku wymaganej decyzji określającej zakres i warunki korzystania ze środowiska dla nowo powstałych i przebudowanych obiektów oraz instalacji oddanych do użytkowania,
- zbierania odpadów niebezpiecznych bez wymaganego zezwolenia,
- gospodarowania odpadami prowadzonego w sposób powodujący uciążliwość,
- niewykonywania wymaganych pomiarów składowiska,
- braku wymaganej decyzji lub zgłoszenia określającego warunki korzystania ze środowiska,
- niezłożenia wniosku do Marszałka Województwa celem zatwierdzenia nowej instrukcji prowadzenia składowiska odpadów,
- wprowadzania ścieków przemysłowych zawierających substancje szczególnie szkodliwe dla środowiska wodnego (odcieków ze składowiska) do urządzeń kanalizacyjnych podmiotów bez wymaganego pozwolenia wodnoprawnego.

W związku ze stwierdzonymi naruszeniami:

- udzielono 81 pouczeń,
- nałożono 43 mandaty karne,
- skierowano 1 wniosek do sądu,
- skierowano 3 wnioski do organów ścigania,
- wydano 82 zarządzenia pokontrolne,
- skierowano 62 wystąpienia do innych organów,
- wydano 11 decyzji w sprawie nałożenia kar pieniężnych,
- wydano 2 decyzje w sprawie wstrzymania działalności.

12. Działania podejmowane w walce z nielegalną działalnością w gospodarce odpadami

W 2024 r. wojewódzcy inspektorzy ochrony środowiska zidentyfikowali 1 446 zdarzenia jako przypadki gospodarowania odpadami w tzw. „szarej strefie”.

W 2024 r. wojewódzcy inspektorzy ochrony środowiska stwierdzili przypadki prowadzenia gospodarki odpadami niezgodnie z obowiązującymi przepisami lub całkowicie nielegalnie, w przedstawionych poniżej obszarach:

- 1) rekultywacja wyrobisk poeksploatacyjnych poprzez przetwarzanie odpadów nieujętych w posiadanych decyzjach, wypełnianie wyrobisk poeksploatacyjnych odpadami bez zezwolenia, a także porzucanie i magazynowanie odpadów w miejscach na ten cel nieprzeznaczonych (np. w magazynach, na terenach leśnych i rolnych, na łąkach, nieużytkach czy terenach prywatnych) – 152 przypadki, z czego najwięcej odnotowano w województwach: świętokrzyskim (38) i łódzkim (24),
- 2) spalanie odpadów wbrew obowiązującym przepisom, tj. poza instalacjami do termicznego przekształcania odpadów (np. w kotłach, na otwartych terenach czy w kotłowniach z piecami centralnego ogrzewania), a także pożary odpadów, głównie w miejscach zbierania, magazynowania i przetwarzania odpadów – 211 przypadków, z czego najwięcej odnotowano w województwach: pomorskim (28), małopolskim (26), warmińsko-mazurskim (26) i wielkopolskim (21),
- 3) naruszanie warunków posiadanych decyzji, głównie w zakresie zbierania, przetwarzania i magazynowania odpadów w ramach gospodarowania odpadami, a także przekroczenia ilości wytwarzanych odpadów, mogące powodować zagrożenie dla zdrowia i życia ludzi oraz środowiska – 141 przypadków, z czego najwięcej odnotowano w województwach: łódzkim (25), kujawsko-pomorskim (23), małopolskim (22) i śląskim (12),
- 4) nieprawidłowa klasyfikacja odpadów przyjmowanych do rekultywacji składowisk odpadów i wyrobisk poeksploatacyjnych, odpadów przekazywanych do transportu, a także odpadów wytwarzanych i przetwarzanych (m.in. w instalacjach) – 67 przypadków, z czego najwięcej odnotowano w województwach: małopolskim (18) i pomorskim (15),
- 5) unikanie opłat za korzystanie ze środowiska, głównie poprzez nieprawidłową klasyfikację odpadów (np. przeznaczonych do rekultywacji czy kierowanych na składowiska odpadów), a także porzucanie i magazynowanie odpadów w miejscach na ten cel nieprzeznaczonych (np. na terenach leśnych) – 3 przypadki – wszystkie zostały odnotowane na terenie województwa kujawsko-pomorskiego,
- 6) inne ujawnione przez wojewódzkich inspektorów ochrony środowiska przypadki naruszeń w zakresie gospodarki odpadami dotyczyły głównie prowadzenia gospodarki odpadami bez uregulowanego stanu formalnoprawnego oraz z naruszeniem obowiązujących przepisów – 1040 przypadków.

13. Obiekty unieszkodliwiania odpadów wydobywczych

W 2024 r. w kraju eksploatowanych było 115 obiektów unieszkodliwiania odpadów wydobywczych, zlokalizowanych na terenie 6 województw: dolnośląskiego (59), świętokrzyskiego (45), małopolskiego (6), opolskiego (2), śląskiego (2) i lubelskiego (1).

W 2024 r. wojewódzcy inspektorzy ochrony środowiska przeprowadzili 19 kontroli obiektów unieszkodliwiania odpadów wydobywczych (w tym 18 kontroli planowych i 1 kontrolę

pozaplanową). W trakcie 6 kontroli stwierdzono naruszenia bez istotnego zagrożenia lub zanieczyszczenia środowiska.

W związku ze stwierdzonymi naruszeniami:

- udzielono 6 pouczeń,
- wydano 6 zarządzeń pokontrolnych,
- skierowano 2 wystąpienia do innych organów.

14. Instalacje do termicznego przetwarzania odpadów

W 2024 r. wojewódzcy inspektorzy ochrony środowiska przeprowadzili 74 kontrole instalacji do spalania i współspalania odpadów, w tym 38 kontroli planowych oraz 36 kontroli pozaplanowych. W trakcie 24 kontroli stwierdzono naruszenia przepisów ochrony środowiska, w tym:

- 20 (83%) naruszeń dotyczyło naruszeń bez istotnego wpływu na środowisko,
- 4 (17%) naruszenia, w wyniku których mogło nastąpić zagrożenie lub zanieczyszczenie środowiska.

Najczęściej stwierdzane naruszenia dotyczyły:

- naruszenia warunków decyzji lub zgłoszenia, jak na przykład magazynowanie odpadów niezgodnie z warunkami decyzji, naruszenia standardów emisyjnych, przekroczenia dopuszczalnej ilości wytwarzanego odpadu, magazynowania odpadów bez wymaganego pozwolenia/zezwoleń,
- braku lub nierzetelnego prowadzenia ewidencji lub sprawozdawczości odpadów,
- nieterminowego wypełniania kart ewidencji odpadów w zakresie przetwarzanych odpadów, prowadzenia ewidencji odpadów niezgodnie ze stanem rzeczywistym,
- wizyjnego systemu monitorowania miejsc magazynowania odpadów,
- braku wyposażenia instalacji w urządzenia techniczne do ciągłego pomiaru parametrów procesu przetwarzania odpadów,
- eksploatacja instalacji bez wymaganego zezwolenia.

W związku ze stwierdzonymi naruszeniami:

- udzielono 12 pouczeń,
- wydano 8 zarządzeń pokontrolnych,
- skierowano 4 wystąpienia do innych organów administracji rządowej i samorządowej,
- nałożono 3 mandaty karne,
- wydano 3 decyzje w sprawie nałożenia kar pieniężnych.

15. Oleje odpadowe

Wytwórcy olejów odpadowych

Działalność w zakresie wytwarzania olejów odpadowych prowadzona była przez 8 626 podmiotów. W podziale na województwa przedstawia się to następująco: zachodniopomorskie (3 555), opolskie (985), podkarpackie (745), mazowieckie (564), małopolskie (512), podlaskie (470), wielkopolskie (444), łódzkie (303), lubelskie (282), lubuskie (203), kujawsko-pomorskie (219), dolnośląskie (184), warmińsko-mazurskie (105), śląskie (37), pomorskie (11) i świętokrzyskie (7).

W 2024 r. przeprowadzono 632 kontrole, w tym 352 planowe oraz 280 pozaplanowych wytwórców olejów odpadowych. W przypadku 315 (50%) kontroli stwierdzono naruszenia wymagań ochrony środowiska, z czego:

- w toku 245 (78%) kontroli stwierdzono naruszenia bez istotnego wpływu na środowisko,
- w toku 70 (22%) kontroli stwierdzono natomiast naruszenia mogące spowodować zagrożenie lub zanieczyszczenie środowiska.

Stwierdzane naruszenia dotyczyły m.in.:

- naruszenia warunków posiadanej decyzji (np. przekroczenie ilości wytwarzanych odpadów, niewłaściwe magazynowanie zużytych olejów w pojemniku bez szczelnego zamknięcia, miejsce magazynowania pojemników niezabezpieczone przed opadami atmosferycznymi oraz niewyposażone w urządzenia lub środki do zbierania wycieków tych odpadów),
- braku wpisu w BDO jako wytwórca odpadów,
- braku lub nierzetelnego prowadzenia ewidencji lub sprawozdawczości: brak kart ewidencji odpadów dla wytworzonych odpadów,
- braku wymaganych uregulowań formalno-prawnych (m.in. pozwolenia na wytwarzanie odpadów, zezwolenia na zbieranie i przetwarzanie odpadów),
- wycieku substancji ropopochodnych ze strefy magazynowania odpadów,
- termicznego przekształcania wytworzonych odpadów poza spalarnią lub współspalarnią,
- prowadzenia gospodarki odpadami w sposób niezapewniający ochrony środowiska (magazynowanie olejów odpadowych na nieutwardzonym i niezadaszonym gruncie),
- magazynowania wytworzonych odpadów niebezpiecznych dłużej niż rok.

W związku ze stwierdzonymi naruszeniami podjęto następujące działania pokontrolne:

- wydano 179 zarządzeń pokontrolnych,
- udzielono 148 pouczeń,
- nałożono 130 mandatów karnych,
- skierowano 108 wystąpień do innych organów administracji rządowej i samorządowej,
- wydano 77 decyzji w sprawie nałożenia kar pieniężnych,
- skierowano 6 wniosków do organów ścigania.

Zbierający oleje odpadowe oraz podmioty prowadzące ich regenerację

Zgodnie z ewidencją podmiotów zbierających oleje odpadowe w 2024 r. działalność w zakresie zbierania olejów odpadowych prowadzona była przez 402 podmioty. W podziale na województwa przedstawia się to następująco: dolnośląskie (100), mazowieckie (92), wielkopolskie (64), podlaskie (35), łódzkie (34), kujawsko-pomorskie (22), podkarpackie (13), opolskie (12), małopolskie (9), lubelskie (6), warmińsko-mazurskie (5), lubuskie (3), pomorskie (3), śląskie (3) i świętokrzyskie (1). Zachodniopomorski WIOŚ nie prowadził rejestru podmiotów zbierających oleje odpadowe.

W 2024 r. wojewódzcy inspektorzy ochrony środowiska przeprowadzili 102 kontrole podmiotów zbierających oleje odpadowe, w tym 25 kontroli planowych oraz 77 kontroli pozaplanowych. W przypadku 26 (25%) kontroli wykazano naruszenia wymagań ochrony środowiska, z czego podczas:

- 19 (73%) kontroli stwierdzono naruszenia bez istotnego wpływu na środowisko,
- 7 (27%) kontroli stwierdzono naruszenia mogące spowodować zagrożenie lub zanieczyszczenie środowiska.

Działalność w zakresie regeneracji olejów odpadowych prowadzona była przez 15 podmiotów: 3 w województwie podkarpackim, po 2 w województwie śląskim, opolskim, pomorskim i zachodniopomorskim, po 1 w województwie łódzkim, mazowieckim, małopolskim i świętokrzyskim.

W 2024 r. wojewódzcy inspektorzy ochrony środowiska przeprowadzili 12 kontroli podmiotów prowadzących regenerację olejów odpadowych, w tym 6 kontroli planowych i 6 pozaplanowych. W przypadku 4 (25%) kontroli wykazano naruszenia wymagań ochrony środowiska, z czego podczas:

- 2 (50%) kontroli stwierdzono naruszenia bez istotnego wpływu na środowisko,
- 2 (50%) kontroli stwierdzono naruszenia mogące spowodować zagrożenie lub zanieczyszczenie środowiska.

W trakcie kontroli podmiotów zbierających oleje odpadowe oraz podmiotów prowadzących ich regenerację stwierdzono naruszenia dotyczące m.in.:

- braku prowadzenia ewidencji lub prowadzenia jej nierzetelnie,
- nieterminowego złożenia sprawozdania o wytwarzanych odpadach i o gospodarowaniu odpadami,
- przekazania odpadów podmiotowi nieposiadającemu wymaganej decyzji na gospodarowanie odpadami,
- prowadzenia działalności bez zezwolenia lub niezgodnie z posiadanymi pozwoleniami i zezwoleniami (np. brak oznaczenia miejsc magazynowania odpadów odpowiednimi kodami),
- prowadzenia systemu wizyjnego niezgodnie warunkami określonymi w przepisach.

W związku ze stwierdzonymi naruszeniami podjęto następujące działania pokontrolne:

- wydano 16 zarządzeń pokontrolnych,
- nałożono 11 mandatów karnych,
- skierowano 11 wystąpień do innych organów administracji rządowej i samorządowej,
- wydano 7 decyzji w sprawie nałożenia kar pieniężnych,
- udzielono 6 pouczeń,
- skierowano 2 wnioski do sądów o ukaranie karą grzywny.

16. Podmioty zbierające odpady (tworzywa sztuczne, paliwo alternatywne, guma)

Działalność polegająca na zbieraniu odpadów, takich jak tworzywa sztuczne, paliwo alternatywne oraz guma prowadzona była przez 3 261 podmiotów.

W podziale na województwa liczba podmiotów prowadzących taką działalność przedstawiała się następująco: wielkopolskie (557), dolnośląskie (398), małopolskie (382), mazowieckie (369), łódzkie (280), pomorskie (268), podlaskie (188), kujawsko-pomorskie (168), lubelskie (149), opolskie (147), podkarpackie (128), warmińsko – mazurskie (108), świętokrzyskie (22) i lubuskie (11). Śląski i Zachodniopomorski WIOŚ nie posiadają danych na temat liczby podmiotów zbierających odpady (tworzywa sztuczne, paliwo alternatywne, guma).

W 2024 r. przeprowadzono 247 kontroli planowych i 861 kontroli pozaplanowych podmiotów zbierających odpady, takich jak tworzywa sztuczne, paliwo alternatywne oraz guma. W trakcie 329 kontroli stwierdzono naruszenia przepisów ochrony środowiska, w tym:

- 225 (68%) naruszeń bez istotnego wpływu na środowisko,
- 104 (32%) naruszenia mogące spowodować zagrożenie lub zanieczyszczenie środowiska.

Najczęściej stwierdzane naruszenia dotyczyły:

- braku wizyjnego systemu kontroli we wszystkich miejscach magazynowania odpadów oraz nieprzekazania właściwemu WIOŚ danych do logowania do tego systemu,
- braku uregulowanego stanu formalnoprawnego w zakresie gospodarki odpadami, np. magazynowanie odpadów na działkach innych niż określone w decyzji,
- naruszenia warunków decyzji, jak np. przekroczenie ilości odpadów wytworzonych w stosunku do ilości odpadów dopuszczonych do wytworzenia w ciągu roku,
- niepoinformowania wojewódzkiego inspektora ochrony środowiska o planowanym terminie oddania do użytkowania przebudowanego obiektu budowlanego, zespołu obiektów lub instalacji,
- nieprzestrzegania przepisów ochrony pożarowej w zakresie magazynowania odpadów,
- mieszania odpadów niebezpiecznych z odpadami innymi niż niebezpieczne,
- przekazywania odpadów nieuprawnionym odbiorcom,
- niezłożenia lub nieterminowego złożenia wymaganych sprawozdań (m.in. zbiorczego zestawienia danych o rodzajach i ilości odpadów, o sposobach gospodarowania nimi oraz o instalacjach i urządzeniach służących do odzysku i unieszkodliwiania tych odpadów do marszałka województwa),
- braku lub nierzetelnego prowadzenia ewidencji odpadów.

W związku ze stwierdzonymi naruszeniami:

- udzielono 93 pouczeń,
- nałożono 68 mandatów karnych,
- skierowano 4 wnioski do sądów o ukaranie karą grzywny,
- wydano 165 zarządzeń pokontrolnych,
- skierowano 202 wystąpienia do innych organów administracji rządowej i samorządowej,
- skierowano 2 wnioski do organów ścigania,
- wydano 74 decyzje w sprawie nałożenia kar pieniężnych.

17. Kontrole w zakresie substancji zubożających warstwę ozonową i fluorowanych gazów cieplarnianych

W 2024 r. wojewódzcy inspektorzy ochrony środowiska skontrolowali w powyższym zakresie 391 podmiotów. Przeprowadzone kontrole wykazały 1 166 nieprawidłowości w zakresie przestrzegania przepisów ustawy⁵.

Zgodnie z podziałem nieprawidłowości⁶ na kategorie określone w art. 45 ust. 11 ustawy do:

⁵ Ustawa z dnia 15 maja 2015 r. o substancjach zubożających warstwę ozonową oraz o niektórych fluorowanych gazach cieplarnianych (t.j. Dz. U. z 2020 r. poz. 2065).

⁶ kategoria I – brak realizacji lub naruszenie obowiązków niezwiązanych z bezpośrednim oddziaływaniem na środowisko, takich jak: nieprowadzenie lub niewłaściwe prowadzenie dokumentacji, niesporządzenie lub

- kategorii I – zaliczono 985 nieprawidłowości,
- kategorii II – zaliczono 177 nieprawidłowości,
- kategorii III – zaliczono 4 nieprawidłowości.

Stwierdzone nieprawidłowości dotyczyły m.in.:

- nieprowadzenia lub niewłaściwego prowadzenia dokumentacji, nieprzekazywania lub nieprzekazywania w ustawowym terminie danych do kart urządzeń lub ich korekty,
- niesporządzenia lub sporządzenia kart urządzeń po ustawowym terminie,
- niezapewnienia przeprowadzania kontroli szczelności, przeprowadzania kontroli szczelności niezgodnie z wymaganiami,
- nieprzekazania w terminie do Bazy Danych Sprawozdań (BDS) prowadzonej przez Biuro Ochrony Warstwy Ozonowej i Klimatu prawidłowego sprawozdania lub jego korekty dotyczącego SZWO lub F-gazów,
- zastosowania nie pochodzących z recyklingu czy regeneracji F-gazów o GWP > 2500 - wbrew art. 13 ust. 3 rozporządzenia (UE) nr 517/2014⁷,
- braku odpowiedniego certyfikatu, zaświadczenia lub świadectwa kwalifikacji do wykonanych czynności,
- braku opłat za emisje dotyczące substancji zubożających warstwę ozonową lub fluorowanych gazów cieplarnianych,
- braku systemu do wykrywania fluorowanych gazów cieplarnianych dla urządzeń chłodniczych zawierających powyżej 500 ton ekwiwalentu CO₂⁸ lub niezapewnienia kontroli systemu wykrywania wycieków w odpowiednich terminach.

W kategorii III stwierdzono 4 przypadki uwolnienia substancji do środowiska spowodowanego zaniedbaniami w postępowaniu z substancjami kontrolowanymi lub fluorowanymi gazami cieplarnianymi.

W związku ze stwierdzonymi w trakcie kontroli ww. nieprawidłowościami:

- wszczęto 389 postępowań administracyjnych w celu nałożenia kar pieniężnych,
- wydano 167 zarządzeń pokontrolnych,
- udzielono 72 instruktaży,

niesporządzenie w terminie Karty Urządzenia lub Karty Systemu Ochrony Przeciwpożarowej, nieprzekazywanie lub nieprzekazywanie w terminie danych do Karty Urządzenia lub Karty Systemu Ochrony Przeciwpożarowej lub ich korekt do Centralnego Rejestru Operatorów lub nieprzekazywanie lub nieprzekazywanie w terminie sprawozdań lub ich korekt do bazy danych lub do Komisji Europejskiej, nieetykietowanie lub niewłaściwe etykietowanie pojemników, produktów i urządzeń, nierejestrowanie się w elektronicznym rejestrze kontyngentów na wprowadzanie wodorofluorowęglowodórów do obrotu zgodnie z przepisami art. 17 rozporządzenia (UE) nr 517/2014,

kategoria II – naruszenie obowiązków związanych z bezpośrednim oddziaływaniem na środowisko, takich jak: wykonywanie czynności wymagających certyfikatu bez jego posiadania, niezapewnienie dokonywania odzysku lub przeprowadzania kontroli szczelności, przeprowadzanie kontroli szczelności niezgodnie z wymaganiami, użytkowanie systemów ochrony przeciwpożarowej lub gaśnic zawierających halony nieprzeznaczone do zastosowań krytycznych, gromadzenie halonów bez posiadania autoryzacji, stosowanie fluorowanych gazów cieplarnianych do celów zabronionych na mocy art. 13 rozporządzenia (UE) nr 517/2014, niezastosowanie się do ograniczeń w zakresie wprowadzania do obrotu, a także sprzedaży i nabywania fluorowanych gazów cieplarnianych oraz produktów i urządzeń zawierających fluorowane gazy cieplarniane lub od nich uzależnionych, określonych w art. 11 i art. 14–16 rozporządzenia (UE) nr 517/2014,

kategoria III – bezpośrednie zanieczyszczenie środowiska spowodowane zaniedbaniami w postępowaniu z substancjami kontrolowanymi lub fluorowanymi gazami cieplarnianymi, takimi jak niedokonanie odzysku substancji kontrolowanych lub fluorowanych gazów cieplarnianych z pojemników przed ich unieszkodliwieniem

⁷ Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 517/2014 z dnia 16 kwietnia 2014 r. w sprawie fluorowanych gazów cieplarnianych.

⁸ „Tona(-y) ekwiwalentu CO₂” oznacza ilość gazów cieplarnianych, wyrażoną jako iloczyn masy gazów cieplarnianych w tonach metrycznych i ich współczynnika ocieplenia globalnego.

- w 15 przypadkach wystąpiono do innych organów o podjęcie właściwych działań zgodnie z ich kompetencjami.

18. Kontrole producentów i użytkowników produktów zawierających lotne związki organiczne

W 2024 roku wojewódzcy inspektorzy ochrony środowiska przeprowadzili 77 kontrole producentów i użytkowników produktów zawierających lotne związki organiczne. Kontrolą objęto 53 użytkowników i 24 producentów. Łącznie, podczas przeprowadzonych kontroli, dokonano sprawdzenia 476 produktów, w tym do badań laboratoryjnych pobrano 20 próbek. W przypadku 10 kontroli stwierdzono naruszenia przepisów ochrony środowiska, w tym:

- 8 kontroli (80%) wykazało naruszenia formalne bez istotnego wpływu na środowisko,
- 2 kontrole (20%) wykazały naruszenia mogące spowodować zagrożenie lub zanieczyszczenie środowiska.

Stwierdzone naruszenia dotyczyły m.in.:

- przekroczenia dopuszczalnej zawartości lotnych związków organicznych w produkcie,
- nieprawidłowego etykietowania produktu,
- rozbieżności pomiędzy danymi w zakresie kwalifikacji produktów zawierających LZO zawartymi na etykietach niektórych produktów a kartami technicznymi i kartami charakterystyki tych produktów,
- braku zamieszczonej informacji w karcie charakterystyki o dopuszczalnej wartości maksymalnej zawartości LZO w g/l oraz maksymalnej zawartości LZO, w g/l, w produkcie gotowym do użytku,
- braku wymaganej decyzji lub zgłoszenia określających warunki korzystania ze środowiska.

W związku ze stwierdzonymi naruszeniami:

- nałożono 8 mandatów karnych,
- skierowano 7 wystąpień do organów administracji rządowej i samorządowej,
- wydano 7 zarządzeń pokontrolnych,
- udzielono 1 pouczenia,
- wydano 1 decyzję w sprawie zakazu wprowadzania do obrotu produktu niespełniającego wymagania ochrony środowiska.

19. Kontrola zawartości siarki w paliwach

W 2024 r. wojewódzcy inspektorzy ochrony środowiska przeprowadzili kontrole 47 instalacji stosujących ciężki olej opałowy, o którym mowa w ustawie o systemie monitorowania i kontrolowania jakości paliw⁹, zlokalizowanych na terenie 38 zakładów, podczas których w przypadku:

- 9 instalacji pobrane zostały próbki ciężkiego oleju opałowego do badania,
- 23 instalacji przeprowadzona została analiza świadectw jakości zakupionego paliwa,
- 6 instalacji przeprowadzona została analiza wyników pomiarów ciągłych lub okresowych emisji dwutlenku siarki pod kątem dotrzymywania standardów

⁹ Ustawa z dnia 25 sierpnia 2006 r. o systemie monitorowania i kontrolowania jakości paliw (t.j. Dz. U. z 2024 r. poz. 1209, z późn. zm.).

emisyjnych dwutlenku siarki lub dopuszczalnych stężeń dwutlenku siarki w gazach odlotowych.

W przypadku 9 instalacji stwierdzono, że kotły olejowe nie były eksploatowane w 2024 r.

Wszystkie skontrolowane instalacje stosujące w 2024 r. ciężki olej opałowy spełniały wymagania określone w rozporządzeniu¹⁰, dotyczące zawartości siarki w ciężkim oleju opałowym (do 1% zawartości siarki, w przeliczeniu na masę) lub warunki odstępstw od stosowania ciężkiego oleju opałowego o zawartości siarki do 1%, w przeliczeniu na masę.

Ponadto w 2024 r. wojewódzcy inspektorzy ochrony środowiska przeprowadzili kontrole zawartości siarki w oleju do silników statków żeglugi śródlądowej. Skontrolowano 153 statki żeglugi śródlądowej, podczas których pobranych zostało 37 próbek paliwa do badania, a w 52 przypadkach dokonano analizy dokumentów zakupionego paliwa. Na 37 zbadanych próbek, 3 próbki nie spełniały wymagań jakościowych, dotyczących zawartości siarki w oleju do silników statków żeglugi śródlądowej, określonych w rozporządzeniu, a w przypadku statków, dla których dokonano analizy dokumentów, zakupione paliwo każdorazowo spełniało ww. wymagania jakościowe.

W związku ze stwierdzonymi nieprawidłowościami:

- skierowano 2 zawiadomienia do prokuratur rejonowych o podejrzeniu popełnienia przestępstwa,
- wydano 1 zarządzenie pokontrolne.

20. Zdarzenia z udziałem substancji niebezpiecznych

W 2024 r. zarejestrowano 39 zdarzeń o znamionach poważnej awarii i poważnych awarii, z których 8 było objętych obowiązkiem zgłoszenia do Głównego Inspektora Ochrony Środowiska (GIOŚ)¹¹.

Spośród 39 zdarzeń:

- 33 wystąpiły na terenie zakładów (16 w ZDR, 2 w ZZR, 5 w zakładach należących do grupy pozostałych sprawców poważnych awarii (PSPA) oraz 10 w zakładach innych nieobjętych rejestrem),
- 6 wystąpiło podczas transportu (4 drogowego, 1 kolejowego, 1 rurociągowego).

Wśród zarejestrowanych zdarzeń były m.in.:

- pożar hali produkcyjnej, w której produkowano folie polietylenowe, taśmy i inne opakowania z polietylenu oraz przyległego do niej magazynu wyrobów gotowych, w wyniku którego śmierć poniósł pracownik zakładu; z terenu zakładu ewakuowano 70 osób na czas ok. 8 godz. oraz poniesiono straty materialne w wysokości ok. 13 mln zł,
- pożar składowiska odpadów niebezpiecznych, w wyniku którego wody z akcji gaśniczej zmieszane z substancjami niebezpiecznymi przedostały się do Rowu Michałkowickiego, a następnie do rz. Brynicy, powodując zanieczyszczenie wód powierzchniowych na dł. ok. 5 km,

¹⁰ Rozporządzenie Ministra Energii z dnia 1 grudnia 2016 r. w sprawie wymagań jakościowych dotyczących zawartości siarki dla olejów oraz rodzajów instalacji i warunków, w których będą stosowane ciężkie oleje opałowe (Dz. U. z 2016 r. poz. 2008).

¹¹ Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 30 grudnia 2002 r. w sprawie poważnych awarii objętych obowiązkiem zgłoszenia do Głównego Inspektora Ochrony Środowiska (Dz. U. z 2021 poz. 1555).

- pożar, do którego doszło podczas prowadzenia prac związanych z utylizacją pojemników po paliwie raketowym, skutkujący zranieniem 2 pracowników zakładu i śmiercią jednego z nich,
- emisja i zapłon pentanu skutkujące zranieniem pracownika zakładu, którego hospitalizowano przez czas ok. 144 godz. oraz poniesieniem strat materialnych w wysokości ok. 10 mln zł,
- wyciek fazy ciekłej gazu LPG, skutkujący ewakuacją 200 osób z terenu zagrożonego na czas ok. 7 godz.,
- wyciek oleju hydraulicznego (na terenie elektrowni wodnej), który przedostał się do Jazu Kolbudy oraz zbiornika Kolbudy, powodując zanieczyszczenie wód powierzchniowych na dł. ok. 10 km,
- kolizja drogowa z udziałem autocysterny, w wyniku której doszło do wycieku oleju napędowego w ilości ok. 27 tys. dm³ i zanieczyszczenia gruntów uprawnych na pow. 0,65 ha oraz nieużytków rolnych na pow. ok. 0,19 ha,
- emisja 1,2 dichloroetanu (2,8 Mg), chlorowodoru (0,2 Mg) oraz chlorku winylu (0,7 Mg), skutkująca ewakuacją 300 osób z terenu zagrożonego na czas ok. 2 godz.

Inspekcja Ochrony Środowiska pobrała łącznie 183 próbki powietrza, wody, ścieków i gleby w celu przeprowadzenia analiz fizyko-chemicznych. Pobór próbek dotyczył 18 zdarzeń. Przekroczenia stwierdzono w 168 pobranych próbkach (10 powietrza, 132 wody, 3 ścieków oraz 23 gleby).

W wyniku wystąpienia przedmiotowych zdarzeń wojewódzcy inspektorzy ochrony środowiska, na podstawie art. 247 ust. 1 pkt 1 ustawy Prawo ochrony środowiska, wydali 4 decyzje administracyjne nakładające na prowadzącego zakład obowiązek przeprowadzenia właściwych badań dotyczących przyczyn, przebiegu i skutków awarii.

21. Mikroorganizmy i organizmy genetycznie zmodyfikowane

W 2024 r. wojewódzcy inspektorzy ochrony środowiska przeprowadzili 6 kontroli w zakresie postępowania z mikroorganizmami genetycznie zmodyfikowanymi (GMM) lub organizmami genetycznie zmodyfikowanymi (GMO)¹². Skontrolowane podmioty posiadały uregulowany stan formalnoprawny w zakresie prowadzonych badań zamkniętego użycia GMM/GMO.

W przypadku 2 kontroli stwierdzono naruszenia wymagań ochrony środowiska. Stwierdzone naruszenia dotyczyły m.in.:

- nieprawidłowo sporządzonego sprawozdania o wytworzonych odpadach i gospodarowaniu odpadami,
- prowadzenia ewidencji wytworzonych odpadów niezgodnie ze stanem rzeczywistym.

W związku ze stwierdzonymi naruszeniami:

- wydano 2 zarządzenia pokontrolne,
- udzielono 1 pouczenia.

¹² Inspekcja Ochrony Środowiska kontroluje przestrzeganie przepisów ustawy z dnia 22 czerwca 2001 r. o mikroorganizmach i organizmach genetycznie zmodyfikowanych (t.j. Dz. U. z 2022 r. poz. 546).

22. Kontrole użytkowników zasobów genetycznych i kolekcji zasobów genetycznych

W 2024 r. wojewódzcy inspektorzy ochrony środowiska prowadzili działania kontrolne wśród użytkowników zasobów genetycznych, wdrażające postanowienia Protokołu z Nagoi i wynikające z rozporządzenia (UE) nr 511/2014¹³, regulującego zasady dostępu do zasobów genetycznych i podziału korzyści z ich wykorzystania.

Realizując zatwierdzony przez Ministra Klimatu i Środowiska Plan Kontroli Użytkowników, analogicznie do lat poprzednich, kontrolą objęto podmioty z następujących sektorów: nauki (uczelnie wyższe, ośrodki naukowo-badawcze) oraz przemysłu (w tym farmaceutycznego, kosmetycznego, biotechnologii, spożywczego).

W 2024 r. wojewódzcy inspektorzy ochrony środowiska przeprowadzili łącznie 44 kontrole planowe. W trakcie kontroli nie stwierdzono naruszeń

Dodatkowe działania organów Inspekcji Ochrony Środowiska, z punktu widzenia realizacji obowiązków wynikających z przepisów krajowych i unijnych, koncentrowały się na rozpoznaniu rynku w zakresie identyfikacji potencjalnych użytkowników zasobów genetycznych, którzy ujęci zostaną w planach kontroli w kolejnych latach.

Z uwagi na brak kolekcji zasobów genetycznych ujętych w rejestrze prowadzonym przez Komisję Europejską, zlokalizowanych na terenie Rzeczypospolitej Polskiej, wojewódzcy inspektorzy ochrony środowiska w 2024 r. nie prowadzili kontroli kolekcji zasobów genetycznych bądź ich części.

23. Silniki do maszyn mobilnych nieporuszających się po drogach

W 2024 r. wojewódzcy inspektorzy ochrony środowiska przeprowadzili 2 kontrole spełniania przez silniki wymogów określonych w rozporządzeniu (UE) nr 2016/1628¹⁴, w trakcie których skontrolowano 2 maszyny z silnikami spalinowymi¹⁵.

W przypadku 1 kontroli ustalono, że oznakowanie silnika nie spełnia wymagań określonych w ww. rozporządzeniu.

W związku ze stwierdzonym naruszeniem wydano 1 zarządzenie pokontrolne.

24. Działalność kontrolna w miejscach zagrożonych wystąpieniem pożaru odpadów

W 2024 r. wojewódzcy inspektorzy ochrony środowiska przeprowadzili łącznie 1 180 kontroli miejsc zagrożonych wystąpieniem pożaru, z czego 429 kontrole przy współudziale innych organów (Policji, Państwowej Straży Pożarnej, organów samorządowych itp.).

W podziale na województwa rozkład liczbowy kontroli przedstawiał się następująco: wielkopolskie (456), mazowieckie (236), łódzkie (94), pomorskie (64), świętokrzyskie (61), podlaskie (57), dolnośląskie (47), opolskie (40), śląskie (30), małopolskie (29), kujawsko-

¹³ Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 511/2014 z dnia 16 kwietnia 2014 r. w sprawie środków zapewniających zgodność użytkowników w Unii z wymogami wynikającymi z Protokołu z Nagoi dotyczącego dostępu do zasobów genetycznych oraz uczciwego i sprawiedliwego podziału korzyści wynikających z wykorzystania tych zasobów.

¹⁴ Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2016/1628 z dnia 14 września 2016 r. w sprawie wymogów dotyczących wartości granicznych emisji zanieczyszczeń gazowych i pyłowych oraz homologacji typu w odniesieniu do silników spalinowych wewnętrznego spalania przeznaczonych do maszyn mobilnych nieporuszających się po drogach, zmieniające rozporządzenia (UE) nr 1024/2012 i (UE) nr 167/2013 oraz zmieniające i uchylające dyrektywę 97/68/WE (Dz. Urz. UE L Nr 252 z 16.09.2016, str. 53, z późn. zm.).

¹⁵ Inspekcja Ochrony Środowiska prowadzi kontrole o których mowa w ustawie z dnia 15 lipca 2020 r. o systemach homologacji typu UE i nadzoru rynku silników spalinowych przeznaczonych do maszyn mobilnych nie poruszających się po drogach (Dz. U. poz. 1339).

pomorskie (20), lubelskie (18), lubuskie (13), warmińsko-mazurskie (8), podkarpackie (6) i zachodniopomorskie (1).

W trakcie 490 kontroli stwierdzono naruszenia, w tym:

- 344 (70%) naruszeń nieposiadających istotnego wpływu na środowisko,
- 146 (30%) naruszeń mogących spowodować zagrożenie lub zanieczyszczenie środowiska.

Podczas 180 kontroli (37% kontroli z naruszeniami) stwierdzono zagrożenie wystąpienia pożaru.

W związku ze stwierdzonymi naruszeniami:

- nałożono 167 mandatów karnych,
- wydano 161 zarządzeń pokontrolnych,
- udzielono 136 pouczeń,
- wydano 88 decyzji w sprawie nałożenia kar pieniężnych,
- skierowano 28 wystąpień do Państwowej Straży Pożarnej w związku ze stwierdzeniem zagrożenia wystąpienia pożaru,
- skierowano 21 wniosków do organów ścigania,
- skierowano 14 wniosków do sądów o ukaranie karą grzywny,
- wydano 12 decyzji wstrzymujących działalność podmiotu.

25. Kontrole transportów odpadów

W 2024 r. wojewódzcy inspektorzy ochrony środowiska przeprowadzili 1 113 kontroli środków transportu pod kątem spełniania wymogów w zakresie transportu odpadów. Najwięcej środków transportu skontrolowano w województwie pomorskim (226), mazowieckim (220) oraz świętokrzyskim (217).

Naruszenia stwierdzono w toku 64 kontroli, w tym w 28 przypadkach stwierdzono naruszenia polegające na nieprawidłowej klasyfikacji odpadów. W 7 przypadkach pojazdy wraz z odpadami skierowane zostały na wyznaczony parking.

26. Biogazownie i kompostownie

Zgodnie z ewidencją prowadzoną przez WIOŚ według stanu na dzień 31 grudnia 2024 r. w Polsce w 2024 r. użytkowanych było 253 kompostownie i 167 biogazowni.

Województwo	Liczba eksploatowanych kompostowni	Liczba eksploatowanych biogazowni
Dolnośląskie	14	9
Kujawsko-pomorskie	14	6
Lubelskie	13	12
Lubuskie	13	6
Łódzkie	16	10
Małopolskie	19	2
Mazowieckie	26	13
Opolskie	9	6

Podkarpackie	14	7
Podlaskie	5	13
Pomorskie	17	13
Śląskie	31	2
Świętokrzyskie	12	2
Warmińsko-mazurskie	13	12
Wielkopolskie	24	36
Zachodniopomorskie	13	18
Polska	253	167

Tabela 2. Liczba eksploatowanych kompostowni oraz biogazowni

Wojewódzcy inspektorzy ochrony środowiska w 2024 r. przeprowadzili 101 kontroli kompostowni, podczas których w 47 przypadkach stwierdzono naruszenia ochrony środowiska, w tym:

- 36 (77%) kontroli, w których stwierdzono naruszenia bez istotnego wpływu na środowisko,
- 11 (23%) kontroli, w których stwierdzono naruszenia mogące spowodować zagrożenie lub zanieczyszczenie środowiska.

W 2024 r. skontrolowano 59 biogazowni, z czego 27 kontroli to kontrole planowe, a 32 to kontrole pozaplanowe. W 30 kontrolach stwierdzono naruszenia, w tym:

- 18 (60%) naruszeń bez istotnego wpływu na środowisko,
- 12 (40%) naruszeń mogących spowodować zagrożenie lub zanieczyszczenie środowiska.

Najczęściej stwierdzane naruszenia w kompostowniach i biogazowniach dotyczyły:

- braku wymaganych uregulowań formalnoprawnych (m. in. zezwolenia na zbieranie i przetwarzanie odpadów),
- prowadzenia działalności niezgodnie z posiadanymi pozwoleńiami i zezwoleniami (w zakresie gospodarki odpadami, gospodarki wodno-ściekowej),
- braku lub nierzetelnego prowadzenia ewidencji lub sprawozdawczości w zakresie gospodarowania odpadami,
- emisji substancji złośliwych poza teren biogazowni i kompostowni,
- nieprzedkładania wyników pomiarów (np. ilości pobranej wody, hałasu),
- prowadzenia wizyjnego systemu kontroli magazynowanych odpadów niezgodnie z przepisami ustawy o odpadach.

W związku ze stwierdzonymi naruszeniami:

- wydano 45 zarządzeń pokontrolnych,
- nałożono 37 mandatów karnych,
- skierowano 34 wystąpienia do innych organów administracji rządowej i samorządowej,
- udzielono 33 pouczeń,
- wydano 14 decyzji w sprawie nałożenia kar pieniężnych,
- skierowano 5 wniosków do sądu o ukaranie karą grzywny,

- skierowano 3 wnioski do organów ścigania.

27. Kontrole stosowania i przechowywania nawozów, środków wspomagających uprawę roślin, komunalnych osadów ściekowych oraz kontrola rolniczego wykorzystania ścieków w produkcji pierwotnej żywności pochodzenia roślinnego

W 2024 r. wojewódzcy inspektorzy ochrony środowiska przeprowadzili 204 kontrole podmiotów prowadzących działalność rolniczą polegającą na produkcji pierwotnej żywności pochodzenia roślinnego, z czego 4 kontrole zostały przeprowadzone samodzielnie, a 200 kontroli wspólnie z innymi organami, tj. Państwową Inspekcją Sanitarną oraz Państwową Inspekcją Ochrony Roślin i Nasiennictwa.

W przypadku 13 kontroli stwierdzono naruszenia przepisów ochrony środowiska, w tym:

- 11 kontroli (85%) wykazało naruszenia bez wpływu na bezpieczeństwo produkcji pierwotnej żywności,
- 2 kontrole (15%) wykazały naruszenia, które mogą mieć wpływ na bezpieczeństwo produkcji pierwotnej żywności.

Stwierdzone naruszenia dotyczyły m.in.:

- przechowywania nawozów naturalnych w sposób powodujący odcieki do wód i gruntu,
- stosowania nawozów naturalnych niezgodnie z przepisami,
- braku dokumentacji związanej z realizacją Programu działań, w tym planu nawożenia i ewidencji zabiegów agrotechnicznych.

W związku ze stwierdzonymi naruszeniami:

- skierowano 22 wystąpienia do innych organów,
- wydano 4 zarządzenia pokontrolne,
- nałożono 2 mandaty karne,
- wydano 1 decyzję w sprawie nałożenia kar pieniężnych.

28. Kontrole oczyszczalni ścieków

W 2024 r. wojewódzcy inspektorzy ochrony środowiska przeprowadzili 3 460 kontrole podmiotów, które na podstawie pozwoleń wodnoprawnych lub zintegrowanych korzystają z usług wodnych poprzez wprowadzanie ścieków do wód lub do ziemi, z czego 956 kontroli odbyło się w terenie, a 2 504 stanowiły kontrole dokumentacyjne z badań automonitoringowych, przeprowadzone na podstawie wyników pomiarów jakości ścieków wykonywanych przez podmioty korzystające z usług wodnych, zobowiązane do wykonywania takich pomiarów i przedkładania ich wyników właściwym organom, w tym wojewódzkim inspektorom ochrony środowiska.

Kontrolą zostały objęte oczyszczalnie ścieków:

- nieuwzględnione w Krajowym Programie Oczyszczania Ścieków Komunalnych¹⁶ (KPOŚK), z których odprowadzane są ścieki bytowe i komunalne,
- uwzględnione w KPOŚK, z których odprowadzane są ścieki bytowe i komunalne,
- nieuwzględnione w KPOŚK, z których odprowadzane są ścieki przemysłowe.

¹⁶ KPOŚK zatwierdzony przez Radę Ministrów w dniu 16 grudnia 2003 r. wraz z VI aktualizacją zatwierdzoną przez Radę Ministrów w dniu 5 maja 2022 r.

Przeprowadzono 238 kontroli w terenie z poborem próbek średniodobowych proporcjonalnych do przepływu i 237 kontroli w terenie z poborem próbek ścieków oczyszczonych do badań w sposób inny niż średniodobowo.

Podczas 73 kontroli w terenie, w średniodobowych próbkach ścieków pobranych przez GIOŚ na zlecenie WIOŚ, stwierdzono przekroczenia wskaźników zanieczyszczeń ujętych w pozwoleniu wodnoprawnym. Podczas 94 kontroli w terenie, w próbkach innych niż średniodobowe pobranych przez GIOŚ, stwierdzono przekroczenia wskaźników zanieczyszczeń ujętych w pozwoleniu wodnoprawnym.

W przypadku 600 kontroli stwierdzono naruszenia dotyczące gospodarki ściekowej, w tym:

- 349 kontroli (58%) wykazało naruszenia formalne bez istotnego wpływu na środowisko,
- 251 kontroli (42%) wykazało naruszenia mogące spowodować zagrożenie lub zanieczyszczenie środowiska.

Stwierdzone naruszenia dotyczyły m.in.:

- braku pozwolenia wodnoprawnego na wprowadzanie do środowiska ścieków oczyszczonych,
- nieprzedkładania lub nieterminowego przekazywania do właściwego organu wyników pomiarów ilości i jakości odprowadzanych ścieków,
- niewykonywania wymaganej liczby pomiarów jakości odprowadzanych ścieków,
- wykonywania badań jakości ścieków w nieregularnych odstępach czasu.

Podczas 222 kontroli stwierdzono przekroczenie warunków pozwolenia w zakresie ilości, stanu lub składu odprowadzanych do środowiska ściekach w ocenianych okresach obowiązywania pozwolenia.

W związku z naruszeniami stwierdzonymi podczas kontroli w terenie wojewódzcy inspektorzy ochrony środowiska, w ramach podjętych działań pokontrolnych, łącznie:

- wydali 388 zarządzeń pokontrolnych,
- skierowali 281 wystąpień pokontrolnych do organów PGW WP,
- wydali 109, w tym 86 ostatecznych, decyzji administracyjnych wymierzających opłaty podwyższone za wprowadzanie ścieków do wód lub do ziemi z przekroczeniem warunków pozwolenia,
- skierowali 102 wystąpienia pokontrolne do innych organów.

Podczas 2 504 kontroli dokumentacyjnych z badań automonitoringowych wojewódzcy inspektorzy ochrony środowiska w przypadku 453 kontroli stwierdzili przekroczenie warunków pozwolenia w zakresie ilości, stanu lub składu ścieków w ocenianych okresach obowiązywania pozwolenia. W ramach podjętych działań pokontrolnych wydali łącznie 397, w tym 356 ostatecznych, decyzji administracyjnych wymierzających opłaty podwyższone za wprowadzanie ścieków do wód lub do ziemi z przekroczeniem warunków pozwolenia.

Szczegółowe informacje dotyczące poszczególnych kontrolowanych grup oczyszczalni przedstawiono poniżej:

a) kontrole oczyszczalni ścieków nieuwzględnionych w KPOŚK, z których odprowadzane są ścieki bytowe i komunalne

W 2024 r. wojewódzcy inspektorzy ochrony środowiska przeprowadzili w terenie 296 kontroli oczyszczalni ścieków nieuwzględnionych w KPOŚK, z których odprowadzane są ścieki bytowe i komunalne. Naruszenia stwierdzono w 225 kontrolach, w tym:

- 118 (52%) kontroli z naruszeniami, w wyniku których nie nastąpiło zagrożenie lub zanieczyszczenie środowiska,
- 107 (48%) kontroli z naruszeniami, w wyniku których może nastąpić lub nastąpiło zanieczyszczenie środowiska.

Przeprowadzono 43 kontrole w terenie z poborem próbek średniodobowych proporcjonalnych do przepływu i 108 kontroli w terenie z poborem próbek ścieków oczyszczonych do badań w sposób inny niż średniodobowo. Podczas 86 kontroli stwierdzono przekroczenie warunków pozwolenia w zakresie ilości, stanu lub składu ścieków w ocenianych okresach obowiązywania pozwolenia. Podczas 15 kontroli w terenie, w średniodobowych próbkach ścieków pobranych przez GIOŚ na zlecenie WIOŚ, stwierdzono przekroczenia wskaźników zanieczyszczeń ujętych w pozwoleniu wodnoprawnym. Podczas 48 kontroli w terenie, w próbkach innych niż średniodobowe pobranych przez GIOŚ, stwierdzono przekroczenia wskaźników zanieczyszczeń ujętych w pozwoleniu wodnoprawnym.

W związku ze stwierdzonymi nieprawidłowościami:

- skierowano 161 wystąpień pokontrolnych,
- wydano 157 zarządzeń pokontrolnych,
- nałożono 88 mandatów karnych,
- wydano 40 decyzji wymierzających opłaty podwyższone za wprowadzanie ścieków do wód lub do ziemi z przekroczeniem warunków pozwolenia.

W 2024 r. wojewódzcy inspektorzy ochrony środowiska przeprowadzili 1 248 kontroli dokumentacyjnych z badań automonitoringowych oczyszczalni ścieków nieuwzględnionych w KPOŚK, z których odprowadzane są ścieki bytowe i komunalne. W przypadku 262 kontroli stwierdzono przekroczenie warunków pozwolenia w zakresie ilości, stanu lub składu ścieków w ocenianych okresach obowiązywania pozwolenia. W związku ze stwierdzonym przekroczeniem warunków pozwolenia w zakresie ilości, stanu lub składu ścieków w ocenianych okresach obowiązywania pozwolenia wydano 238, w tym 216 ostatecznych, decyzji wymierzających opłaty podwyższone.

b) kontrole oczyszczalni ścieków uwzględnionych w KPOŚK, z których odprowadzane są ścieki bytowe i komunalne

W 2024 r. wojewódzcy inspektorzy ochrony środowiska przeprowadzili w terenie 389 kontroli oczyszczalni ścieków uwzględnionych w KPOŚK, z których odprowadzane są ścieki bytowe i komunalne. Naruszenia stwierdzono w 202 kontrolach, w tym:

- 112 (55%) kontroli z naruszeniami, w wyniku których nie nastąpiło zagrożenie lub zanieczyszczenie środowiska,
- 90 (45%) kontroli z naruszeniami, w wyniku których może nastąpić lub nastąpiło zanieczyszczenie środowiska.

Przeprowadzono 131 kontroli w terenie z poborem próbek średniodobowych proporcjonalnych do przepływu i 89 kontroli w terenie z poborem próbek ścieków oczyszczonych do badań w sposób inny niż średniodobowo. Podczas 79 kontroli stwierdzono przekroczenie warunków pozwolenia w zakresie ilości, stanu lub składu ścieków w ocenianych okresach obowiązywania pozwolenia. Podczas 39 kontroli w terenie, w średniodobowych próbkach ścieków pobranych przez GIOŚ na zlecenie WIOŚ, stwierdzono przekroczenia wskaźników zanieczyszczeń ujętych w pozwoleniu wodnoprawnym. Podczas 34 kontroli w terenie, w próbkach innych niż średniodobowe pobranych przez GIOŚ, stwierdzono przekroczenia wskaźników zanieczyszczeń ujętych w pozwoleniu wodnoprawnym.

W związku ze stwierdzonymi nieprawidłowościami:

- wydano 129 zarządzeń pokontrolnych,
- skierowano 119 wystąpień pokontrolnych,
- nałożono 68 mandatów karnych,
- wydano 42 decyzje wymierzające opłaty podwyższone za wprowadzanie ścieków do wód lub do ziemi z przekroczeniem warunków pozwolenia.

W 2024 r. wojewódzcy inspektorzy ochrony środowiska przeprowadzili 676 kontroli dokumentacyjnych z badań automonitoringowych oczyszczalni ścieków uwzględnionych w KPOŚK, z których odprowadzane są ścieki bytowe i komunalne. W 91 przypadkach stwierdzono przekroczenie warunków pozwolenia w zakresie ilości, stanu lub składu ścieków w ocenianych okresach obowiązywania pozwolenia. W związku ze stwierdzonym przekroczeniem warunków pozwolenia w zakresie ilości, stanu lub składu ścieków w ocenianych okresach obowiązywania pozwolenia wydano 92, w tym 75 ostatecznych, decyzji wymierzających opłaty podwyższone.

c) kontrole oczyszczalni ścieków nieuwzględnionych w KPOŚK, z których odprowadzane są ścieki przemysłowe

W 2024 r. wojewódzcy inspektorzy ochrony środowiska przeprowadzili w terenie 271 kontroli oczyszczalni ścieków nieuwzględnionych w KPOŚK, z których odprowadzane są ścieki przemysłowe. Naruszenia stwierdzono w 173 kontrolach, w tym:

- 119 (69%) kontroli z naruszeniami, w wyniku których nie nastąpiło zagrożenie lub zanieczyszczenie środowiska,
- 54 (31%) kontrole z naruszeniami, w wyniku których może nastąpić lub nastąpiło zanieczyszczenie środowiska.

Przeprowadzono 64 kontrole w terenie z poborem próbek średniodobowych proporcjonalnych do przepływu i 40 kontroli w terenie z poborem próbek ścieków oczyszczonych do badań w sposób inny niż średniodobowo. Podczas 57 kontroli stwierdzono naruszenie warunków pozwolenia w zakresie ilości, stanu lub składu ścieków w ocenianych okresach obowiązywania pozwolenia. Podczas 19 kontroli w terenie, w średniodobowych próbkach ścieków pobranych przez GIOŚ na zlecenie WIOŚ, stwierdzono przekroczenia wskaźników zanieczyszczeń ujętych w pozwoleniu wodnoprawnym. Podczas 12 kontroli w terenie, w próbkach innych niż średniodobowe pobranych przez GIOŚ, stwierdzono przekroczenia wskaźników zanieczyszczeń ujętych w pozwoleniu wodnoprawnym.

W związku ze stwierdzonymi nieprawidłowościami:

- skierowano 103 wystąpienia pokontrolne,
- wydano 102 zarządzenia pokontrolne,
- nałożono 68 mandatów karnych,
- wydano 27 decyzji wymierzających opłaty podwyższone za wprowadzanie ścieków do wód lub do ziemi z przekroczeniem warunków pozwolenia.

W 2024 r. wojewódzcy inspektorzy ochrony środowiska przeprowadzili 580 kontroli dokumentacyjnych z badań automonitoringowych oczyszczalni ścieków nieuwzględnionych w KPOŚK, z których odprowadzane są ścieki przemysłowe. W 100 przypadkach stwierdzono przekroczenie warunków pozwolenia w zakresie ilości, stanu lub składu ścieków w ocenianych okresach obowiązywania pozwolenia. W związku ze stwierdzonym przekroczeniem warunków

pozwolenia w zakresie ilości, stanu lub składu ścieków w ocenianych okresach obowiązywania pozwolenia wydano 67, w tym 65 ostatecznych, decyzji wymierzających opłaty podwyższone.

29. Kontrole ujęć wody

W 2024 r. wojewódzcy inspektorzy prowadzili kontrole podmiotów, które na podstawie pozwoleń wodnoprawnych lub zintegrowanych korzystają z usług wodnych poprzez pobór wód podziemnych lub powierzchniowych. Kontrole ujęć wody były prowadzone zarówno w terenie (kontrole z wyjazdem w teren), jak i bez wyjazdu w teren (kontrole dokumentacyjne z badań automonitoringowych) – na podstawie wyników pomiarów ilości pobranej wody wykonywanych przez podmioty korzystające z usług wodnych, zobowiązane do wykonywania takich pomiarów i przedkładania ich wyników właściwym organom, w tym wojewódzkim inspektorom ochrony środowiska.

Łącznie w 2024 r. wykonano 5 110 kontroli ujęć wody, z czego 606 kontroli odbyło się w terenie, a 4 504 stanowiły kontrole bez wyjazdu w teren (kontrole dokumentacyjne z badań automonitoringowych). Kontrolą objęto zarówno podmioty realizujące zadania gminne dotyczące zbiorowego zaopatrzenia w wodę przeznaczoną do spożycia przez ludzi, jak i inne podmioty pobierające wodę na potrzeby prowadzonej działalności.

W przypadku 204 kontroli w terenie stwierdzono naruszenia przepisów ochrony środowiska. Stwierdzone naruszenia dotyczyły m.in.:

- przekroczenia dopuszczalnej ilości pobranej wody względem ustalonej w pozwoleniu przez podmioty realizujące zadania gminne w zakresie zbiorowego zaopatrywania w wodę oraz przez podmioty pobierające wodę na potrzeby prowadzonej działalności,
- korzystania z wody bez wymaganego pozwolenia,
- innych warunków pozwolenia, np.:
 - niewykonywania pomiaru zwierciadła wody w studni,
 - niewykonywania badań wody surowej,
 - nieprzekazywania wojewódzkiemu inspektorowi ochrony środowiska wyników pomiarów ilości pobieranej wody lub przekazywanie wyników po wymaganym terminie,
 - prowadzenia rejestru poboru wody z nieprawidłową częstotliwością,
 - eksploatacji niezabezpieczonego przed dostępem osób postronnych ujęcia wody.

W związku z naruszeniami stwierdzonymi podczas kontroli w terenie:

- skierowano 142 wystąpienia pokontrolne,
- wydano 137 zarządzeń pokontrolnych,
- wydano 80 decyzji administracyjnych wymierzających opłaty podwyższone za przekroczenie warunków pozwolenia w zakresie ilości pobranej wody,
- nałożono 52 mandaty karne.

Natomiast w wyniku 4 504 kontroli dokumentacyjnych z badań automonitoringowych stwierdzono 228 przekroczeń w zakresie ilości pobranej wody. W 2024 r. wydano 178 decyzji administracyjnych wymierzających opłaty podwyższone, w tym 138 ostatecznych.

30. Kontrole dotyczące ochrony wód przed zanieczyszczeniem azotanami pochodzącymi ze źródeł rolniczych

W 2024 r., wojewódzcy inspektorzy ochrony środowiska przeprowadzili 1 959 kontroli podmiotów prowadzących działalność rolniczą, w tym działy specjalne produkcji rolnej oraz działalność, w której są stosowane lub przechowywane nawozy. W przypadku 356 kontroli stwierdzono naruszenia przepisów ochrony środowiska (520 przypadków naruszeń).

Stwierdzone naruszenia dotyczyły m.in.:

- rolniczego wykorzystania nawozów w pobliżu wód powierzchniowych,
- warunków stosowania i przechowywania nawozów naturalnych płynnych lub stałych oraz postępowania z odciekami, w tym:
 - braku planu nawożenia azotem,
 - braku pozytywnej opinii okręgowej stacji chemiczno-rolniczej o planie nawożenia azotem wśród podmiotów prowadzących chów lub hodowlę drobiu powyżej 40 000 stanowisk lub chów lub hodowlę świń powyżej 2 000 stanowisk dla świń o wadze ponad 30 kg lub 750 stanowisk dla macior.

W związku ze stwierdzonymi naruszeniami:

- skierowano 449 wniosków do innych organów lub właściwych instytucji (np. ARiMR),
- wydano 388 decyzji, które stały się ostateczne w 2024 r., w tym:
 - decyzje wymierzające opłaty za niezgodne z przepisami działania określone w art. 109 ust. 1 pkt 2 ustawy Prawo wodne – 238 decyzji,
 - decyzje nakazujące usunięcie w określonym terminie naruszeń stwierdzonych w trakcie kontroli – 145 decyzji,
 - decyzje nakazujące usunięcie w wyznaczonym terminie uchybień polegających na braku pozytywnej opinii o planie nawożenia azotem albo posiadania planu nawożenia azotem opracowanego niezgodnie z art. 105a ust. 3 ustawy Prawo wodne – 5 decyzji,
- wydano 205 zarządzeń pokontrolnych.

W 2024 r., w ramach przeprowadzonych kontroli, wojewódzcy inspektorzy ochrony środowiska, w przypadku uzasadnionego podejrzenia, że stosowane lub przechowywane nawozy mogły powodować zanieczyszczenie środowiska związkami azotu ze źródeł rolniczych, zlecali do CLB GIOŚ wykonywanie badań wody:

- CLB GIOŚ wykonało 322 zlecenia, w ramach których pobrano 724 próbek.

31. Kontrole w zakresie wprowadzania do obrotu drewna i produktów z drewna

W 2024 r. wojewódzcy inspektorzy ochrony środowiska przeprowadzili 137 kontroli w zakresie obrotu drewnem. W przypadku 19 kontroli stwierdzono naruszenia przepisów ochrony środowiska.

Stwierdzone naruszenia dotyczyły m.in.:

- nieopracowania i niestosowania systemu zasad należytej staranności,
- nieprzechowywania przez co najmniej 5 lat informacji pozwalających zidentyfikować operatorów lub podmioty handlowe.

W związku ze stwierdzonymi naruszeniami:

- wydano 14 zarządzeń pokontrolnych,
- wydano 13 decyzji wymierzających kary pieniężne.

Agresja Rosji na Ukrainę skutkowała wprowadzeniem przez Unię Europejską (UE) restrykcji importowych i brakiem możliwości wprowadzania do obrotu na obszar UE określonych rosyjskich i białoruskich towarów objętych przepisami rozporządzenia EUTR¹⁷. Z uwagi na pojawiające się informacje o możliwości wprowadzania do obrotu na rynek UE produktów z drewna z omijaniem ww. sankcji i naruszeniem przepisów rozporządzenia EUTR przez polskie podmioty, na polecenie GIOŚ w 2024 r., wojewódzcy inspektorzy ochrony środowiska przeprowadzili 12 pozaplanowych kontroli interwencyjnych podmiotów importujących sklejkę brzoową m.in. z Kazachstanu.

32. Kontrole w zakresie uchwalania i realizacji zadań określonych w programach ochrony powietrza i planach działań krótkoterminowych

W 2024 roku wojewódzcy inspektorzy ochrony środowiska przeprowadzili 184 kontrole podmiotów odpowiedzialnych za realizację zadań określonych w programach ochrony powietrza i planach działań krótkoterminowych, tj. wójtów, prezydentów miast, burmistrzów i starostów oraz innych podmiotów. W przypadku 95 kontroli stwierdzono naruszenia przepisów ochrony środowiska. Były to naruszenia formalne bez istotnego wpływu na środowisko¹⁸.

Stwierdzone naruszenia dotyczyły m.in.:

- niedotrzymania terminów realizacji zadań określonych w programie ochrony powietrza (np. w zakresie osiągnięcia wymaganego efektu ekologicznego emisji, wyeliminowania spalania odpadów oraz ograniczenia spalania pozostałości roślinnych na powierzchni ziemi, podłączenia do sieci ciepłowniczej oraz do sieci gazowej lokali o wymaganej wielkości powierzchni, przeprowadzenia działań w zakresie edukacji ekologicznej, wzrostu terenów zielonych),
- nieprzekazania lub nieterminowego przekazania zarządowi województwa sprawozdań z realizacji działań naprawczych określonych w programie ochrony powietrza,
- przekazania nieprawidłowych sprawozdań z realizacji działań naprawczych, np. poprzez nieuwzględnienie wszystkich zrealizowanych działań,
- niedotrzymania terminów realizacji działań określonych w planie działań krótkoterminowych podczas wystąpienia alertu poziomu II i/lub poziomu III, tj. m.in.: niewykonanie określonej liczby kontroli podczas trwania alertów, brak przekazania informacji do dyrektorów placówek opiekuńczych, żłobków, przedszkoli, placówek pomocy społecznej o wskazanym ograniczeniu długotrwałego przebywania podopiecznych na otwartej przestrzeni w celu uniknięcia narażenia na wysokie stężenia zanieczyszczeń.

W związku ze stwierdzonymi naruszeniami:

- wydano 41 zarządzeń pokontrolnych,
- wydano 31 decyzji w sprawie nałożenia kar pieniężnych,
- skierowano 3 wystąpienia do organów administracji rządowej i samorządowej,
- udzielono 1 pouczenia.

¹⁷ Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 995/2010 z dnia 20 października 2010 r. ustanawiające obowiązki podmiotów wprowadzających do obrotu drewno i produkty z drewna.

¹⁸ Naruszenia formalne bez istotnego wpływu na środowisko – naruszenie klasy I.

33. Kontrole w zakresie promieniowania elektromagnetycznego (PEM)

W 2024 roku wojewódzcy inspektorzy ochrony środowiska przeprowadzili 74 kontrole w terenie instalacji emitujących pola elektromagnetyczne, w tym 65 kontroli odbyło się z pomiarami. Podczas pomiarów elektromagnetycznego promieniowania niejonizującego, zleconych przez wojewódzkich inspektorów ochrony środowiska i wykonanych przez CLB GIOŚ nie stwierdzono przypadków przekroczenia wartości dopuszczalnych poziomów pól elektromagnetycznych w środowisku.

W związku ze stwierdzonymi podczas kontroli w terenie naruszeniami:

- udzielono 5 pouczeń,
- skierowano 3 wystąpienia do organów administracji rządowej i samorządowej,
- wydano 2 zarządzenia pokontrolne.

Wojewódzcy inspektorzy ochrony środowiska przeprowadzili w 2024 r. 9 713 kontroli dokumentacyjnych z pomiarów automonitoringowych w zakresie weryfikacji wyników pomiarów PEM wykonanych przez prowadzących instalacje oraz użytkowników urządzeń emitujących pole elektromagnetyczne (w tym 9 420 kontroli dotyczących SBTK i 293 kontrole pozostałych obiektów). W toku wykonanych kontroli dokumentacyjnych nie stwierdzono przekroczeń wartości dopuszczalnych poziomów pól elektromagnetycznych w środowisku, a w 16 przypadkach zakwestionowano wyniki pomiarów.

W związku z zakwestionowaniem wyników pomiarów:

- skierowano 4 wystąpienia do organów administracji rządowej i samorządowej,
- przeprowadzono 1 kontrolę w terenie.

34. Kontrole przestrzegania decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach

W 2024 roku wojewódzcy inspektorzy ochrony środowiska przeprowadzili łącznie 342 kontrole, w ramach których dokonali weryfikacji przestrzegania przez kontrolowane podmioty warunków, wymogów i obowiązków nałożonych na nie w decyzjach o środowiskowych uwarunkowaniach¹⁹. W przypadku 27 kontroli stwierdzono naruszenia warunków decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach. Przeprowadzone kontrole miały na celu weryfikację działalności podmiotów prowadzących przedsięwzięcia (będące na etapie realizacji, eksploatacji oraz likwidacji) w zakresie zgodności z warunkami, wymogami i obowiązkami nałożonymi na dane przedsięwzięcie w decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach.

Stwierdzone naruszenia dotyczyły m. in.:

- niewykonania analizy porealizacyjnej w zakresie gospodarki nawozami z instalacji do chowu trzody chlewnej,
- naruszenia warunków decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach, m.in. w zakresie wykonanej liczby operacji lotniczych w porze dnia i nocy, braku środków technicznych chroniących środowisko, tj. pasa zieleni izolacyjnej, ekranów akustycznych,
- eksploatacji zakładowej oczyszczalni ścieków z naruszeniem decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach,

¹⁹ Inspekcja Ochrony Środowiska jest uprawniona do nakładania kar za naruszenia warunków, wymogów i obowiązków ujętych w decyzjach o środowiskowych uwarunkowaniach, na podstawie przepisów art. 136a ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (t.j. Dz. U. z 2024 r. poz. 1112, z późn. zm.).

- niepowiadomienia wojewódzkiego inspektora ochrony środowiska o planowanym terminie oddania do użytkowania przedsięwzięcia mogącego znacząco oddziaływać na środowisko.

W związku ze stwierdzonymi naruszeniami podjęto następujące działania:

- skierowano 31 wystąpień do organów administracji rządowej i samorządowej,
- wydano 21 zarządzeń pokontrolnych,
- wydano 12 decyzji w sprawie wymierzenia administracyjnych kar pieniężnych,
- wydano 1 decyzję w sprawie wstrzymania użytkowania instalacji.

35. Podmioty nie umieszczone w wykazie marszałka województwa, a podejrzane o prowadzenie demontażu pojazdów

W 2024 roku wojewódzcy inspektorzy ochrony środowiska przeprowadzili 154 kontrole podmiotów podejrzanych o nielegalny demontaż pojazdów, podczas których skontrolowano 153 podmioty. W przypadku 74 kontroli nie stwierdzono nieprawidłowości.

W wyniku 80 kontroli wojewódzcy inspektorzy ochrony środowiska wykryli naruszenia, w tym w 72 przypadkach potwierdzili podejrzenia o nielegalnym zbieraniu lub demontażu pojazdów.

W związku ze stwierdzonymi naruszeniami zastosowano następujące działania:

- skierowano 158 wystąpień do innych organów, w tym w szczególności: 45 do burmistrzów/wójtów oraz starostów powiatowych, 18 do Policji, 18 do Ubezpieczeniowego Funduszu Gwarancyjnego, 16 do Straży Pożarnej,
- nałożono 66 kar pieniężnych, w tym:
 - a) 37 decyzji w sprawie wymierzenia kary pieniężnej za naruszenie przepisów ustawy o recyklingu pojazdów wycofanych z eksploatacji,
 - b) 29 decyzji w sprawie wymierzenia kary pieniężnej za naruszenie przepisów o odpadach,
- wydano 56 zarządzeń pokontrolnych,
- nałożono 51 mandatów karnych,
- udzielono 40 pouczeń,
- skierowano 17 zawiadomień do prokuratury w związku z popełnieniem przestępstwa,
- wydano 13 decyzji dotyczących wstrzymania nielegalnej działalności.

36. Punkty zbierania pojazdów

W 2024 r. wojewódzcy inspektorzy ochrony środowiska przeprowadzili 23 kontrole punktów zbierania pojazdów. W 7 kontrolach wojewódzcy inspektorzy wykryli naruszenia formalne bez istotnego wpływu na środowisko. W 3 przypadkach stwierdzono naruszenia, w wyniku których może nastąpić lub nastąpiło zagrożenie lub zanieczyszczenie środowiska – naruszenia dotyczyły braku zezwolenia na zbieranie odpadów oraz braku wymaganego pozwolenia wodnoprawnego.

W związku ze stwierdzonymi naruszeniami zastosowano następujące działania:

- nałożono 5 kar pieniężnych,
- wydano 4 zarządzenia pokontrolne,
- skierowano 3 wystąpienia do innych organów,
- udzielono 1 pouczenie,

- nałożono 1 mandat karny.

37. Postępowanie z bateriami i akumulatorami oraz zużytymi bateriami i zużytymi akumulatorami

W 2024 roku wojewódzcy inspektorzy ochrony środowiska przeprowadzili 63 kontrole podmiotów w zakresie baterii i akumulatorów, w ramach których skontrolowali 49 podmiotów wprowadzających baterie lub akumulatory i 14 zakładów przetwarzania zużytych baterii lub zużytych akumulatorów.

Naruszenia wykryto podczas 33% przeprowadzonych kontroli (21), z których tylko 1 przypadek stanowił naruszenie, w wyniku którego mogło nastąpić zagrożenie lub zanieczyszczenie środowiska, dotyczące magazynowania baterii bez zabezpieczenia przed oddziaływaniem czynników atmosferycznych. Pozostałe nieprawidłowości dotyczyły naruszeń formalnych bez istotnego wpływu na środowisko, m.in.: nieskładania lub nieterminowego składania do marszałków województw sprawozdań, nierzetelnego prowadzenia ewidencji, nie zawarcia pisemnej umowy z prowadzącym zakład przetwarzania zużytych baterii lub zużytych akumulatorów lub nieprowadzenia publicznych kampanii edukacyjnych.

W wyniku stwierdzonych naruszeń zastosowano następujące działania:

- wydano 11 zarządzeń pokontrolnych,
- skierowano 7 wystąpień do innych organów,
- udzielono 6 pouczeń,
- nałożono 3 mandaty karne,
- udzielono 1 instruktażu.

38. Składowiska odpadów innych niż niebezpieczne i obojętne

W 2024 r. eksploatowano 366 składowisk odpadów innych niż niebezpieczne i obojętne, zlokalizowanych na terenie następujących województw: dolnośląskiego (80), kujawsko-pomorskiego (28), łódzkiego (27), podlaskiego (26), lubelskiego (24), małopolskiego (23), mazowieckiego (21), opolskiego (20), podkarpackiego (19), śląskiego (17), wielkopolskiego (16), pomorskiego (15), świętokrzyskiego (15), warmińsko-mazurskiego (13), lubuskiego (12) oraz zachodniopomorskiego (10).

W 2024 r. wojewódzcy inspektorzy ochrony środowiska przeprowadzili 337 kontroli ww. składowisk (w tym 231 kontroli planowych oraz 106 kontroli pozaplanowych). W przypadku 127 (38%) kontroli wykazano naruszenia, w tym:

- 99 (78%) kontroli wykazało naruszenia bez istotnego wpływu na środowisko,
- 28 (22%) kontroli wykazało naruszenia mogące spowodować zagrożenie lub zanieczyszczenie środowiska.

W trakcie 11 kontroli (3% przeprowadzonych kontroli) stwierdzono naruszenia wymagań zawartych w rozporządzeniu Ministra Gospodarki z dnia 16 lipca 2015 r. w sprawie dopuszczania odpadów do składowania na składowiskach, w zakresie przekroczenia w składowanych odpadach dopuszczalnych wartości granicznych dla poniższych wskaźników:

- ciepło spalania (wartość graniczna 6 MJ/kg s.m.) – w przypadku 3 kontroli,
- ogólny węgiel organiczny (wartość graniczna 5% s.m.) – w przypadku 3 kontroli,
- straty przy prażeniu (wartość graniczna 8% s.m.) – w przypadku 5 kontroli.

Stwierdzono też inne nieprawidłowości dotyczące:

- naruszenia warunków posiadanych decyzji (np. magazynowanie odpadów na terenie składowiska wbrew zezwoleniu, przekroczenie rzędnych składowania),
- eksploataowania składowiska niezgodnie z instrukcją prowadzenia składowiska lub bez decyzji zatwierdzającej instrukcję prowadzenia składowiska,
- braku wymaganej decyzji lub zgłoszenia określającej warunki korzystania ze środowiska (np. pozwolenia wodnoprawnego),
- nieprowadzenia wymaganych badań lub nieprzedkładania lub nieterminowego przedkładania wyników badań,
- braku instalacji do odgazowania składowiska,
- braku wizyjnego systemu kontroli terenu składowiska lub prowadzenia go niezgodnie z obowiązującymi przepisami,
- nierzetelnego prowadzenia ewidencji odpadów,
- niewysegregowania odpadów nadających się do odzysku spośród odpadów przeznaczonych do unieszkodliwienia,
- niezapewnienia ochrony wód przed zanieczyszczeniem,
- nieprawidłowego nadzoru nad zrekultywowanym składowiskiem odpadów,
- wypompowania cieczy nadosadowej z kwatery odpadów ciekłych poza teren składowiska na obszar Natura 2000,
- zbierania odpadów na terenie składowiska po jego zamknięciu.

W związku ze stwierdzonymi nieprawidłowościami:

- udzielono 84 pouczeń,
- wydano 77 zarządzeń pokontrolnych,
- nałożono 61 mandatów karnych,
- skierowano 58 wystąpień do innych organów,
- wydano 16 decyzji w sprawie nałożenia kar pieniężnych,
- skierowano 4 wnioski do organów ścigania.

39. Działalność kontrolna w zakresie gospodarki komunalnymi osadami ściekowymi

Działalność w zakresie gospodarki komunalnymi osadami ściekowymi prowadzona była przez 5 077 podmiotów, w tym: wytwarzających komunalne osady ściekowe (3 537), przyjmujących komunalne osady ściekowe do rolniczego wykorzystania (1 267) oraz przetwarzających komunalne osady ściekowe w procesach innych niż rolnicze wykorzystanie (273).

Podmioty wytwarzające komunalne osady ściekowe

Najwięcej podmiotów wytwarzających komunalne osady ściekowe znajduje się na terenie województw: mazowieckiego (479), wielkopolskiego (368), małopolskiego (340), i lubelskiego (337). W pozostałych województwach liczba podmiotów kształtuje się na poziomie: łódzkie (284), podkarpackie (200), dolnośląskie (192), podlaskie (188), śląskie (183), pomorskie (181), zachodniopomorskie (172), warmińsko-mazurskie (170), kujawsko-pomorskie (126), świętokrzyskie (123), lubuskie (107) i opolskie (87).

W 2024 r. wojewódzcy inspektorzy ochrony środowiska przeprowadzili 383 kontrole podmiotów wytwarzających komunalne osady ściekowe (w tym 299 kontroli planowych i 84 kontroli pozaplanowych). W prawie 47 % z nich (179 kontroli) stwierdzono naruszenia

wymagań ochrony środowiska, z czego 126 kontroli wykazało naruszenia bez istotnego wpływu na środowisko (np. naruszenie warunków posiadanego zezwolenia na przetwarzanie komunalnych osadów ściekowych, posiadało wpisu do BDO, nieprowadzenie ewidencji odpadów, nie złożenie w terminie sprawozdania, o którym mowa w art. 75 ustawy o odpadach), a 53 kontrole wykazały naruszenia mogące spowodować zagrożenie lub zanieczyszczenie środowiska (np. brak przekazywania informacji o dawkach osadów, brak informowania WIOŚ o zamiarze stosowania KOŚ co najmniej 7 dni przed ich przekazaniem).

W związku ze stwierdzonymi naruszeniami:

- wydano 127 zarządzeń pokontrolnych,
- udzielono 109 pouczeń,
- nałożono 57 mandatów karnych,
- wydano 57 decyzji w sprawie nałożenia kar pieniężnych.

Podmioty przyjmujące komunalne osady ściekowe do rolniczego wykorzystania

Działalność w zakresie przyjmowania komunalnych osadów ściekowych do rolniczego wykorzystania prowadzona była przez 1 267 podmiotów.

W podziale na województwa przedstawia się to następująco: łódzkie (356), wielkopolskie (123), świętokrzyskie (101), podlaskie (98), opolskie (98), lubelskie (92), śląskie (87), kujawsko-pomorskie (80), podkarpackie (69), lubuskie (50), dolnośląskie (30), mazowieckie (31), warmińsko-mazurskie (25), pomorskie (23), małopolskie (4). Zachodniopomorski WIOŚ nie wskazał ilości podmiotów prowadzących działalność w zakresie przyjmowania komunalnych osadów ściekowych do rolniczego wykorzystania.

W 2024 r. wojewódzcy inspektorzy ochrony środowiska przeprowadzili 61 kontroli podmiotów przyjmujących komunalne osady ściekowe do rolniczego wykorzystania (w tym 35 kontroli planowych i 26 kontroli pozaplanowych). W przypadku 16 kontroli stwierdzono naruszenia wymagań ochrony środowiska – 12 kontroli ujawniło naruszenia bez istotnego wpływu na środowisko, natomiast w toku 4 kontroli wykazano naruszenia, które mogły spowodować zagrożenie lub zanieczyszczenie środowiska (np. stosowanie komunalnych osadów ściekowych na innym terenie niż pierwotnie był wskazany) .

W związku ze stwierdzonymi naruszeniami:

- wydano 6 zarządzeń pokontrolnych,
- udzielono 3 pouczeń,
- nałożono 3 mandaty karne,
- wydano 2 decyzje w sprawie nałożenia kar pieniężnych,
- skierowano 1 wniosek do sądu o ukaranie karą grzywny.

Podmioty przetwarzające komunalne osady ściekowe w procesach innych niż rolnicze wykorzystanie

Działalność w zakresie przetwarzania komunalnych osadów ściekowych w procesach innych niż rolnicze wykorzystanie prowadzona była przez 273 podmioty.

Najwięcej było ich w województwie dolnośląskim (75). W pozostałych województwach liczba ta wynosiła: w województwie podkarpackim (27), mazowieckim (19), łódzkim (18), lubelskim (17), kujawsko-pomorskim (16), wielkopolskim (16), śląskim (12), świętokrzyskim (12), podlaskim (11), warmińsko-mazurskim (11), małopolskim (9), lubuskim (9), pomorskim (9), zachodniopomorskim (8) i opolskim (4).

W 2024 r. wojewódzcy inspektorzy ochrony środowiska przeprowadzili 56 kontroli podmiotów przetwarzających komunalne osady ściekowe w procesach innych niż rolnicze wykorzystanie (w tym 30 kontroli planowych i 26 kontroli pozaplanowych).

W wyniku 20 kontroli stwierdzono naruszenia wymagań ochrony środowiska, w tym:

- 13 (65%) kontroli wykazało naruszenia bez istotnego wpływu na środowisko (np. nieterminowe złożenie sprawozdania, o którym mowa w art. 75 ustawy o odpadach lub złożenie go niezgodnie ze stanem rzeczywistym, brak wpisu do BDO),
- 7 (35%) kontroli wykazało naruszenia mogące spowodować zagrożenie lub zanieczyszczenie środowiska (np. poddawanie komunalnych osadów ściekowych procesom odzysku poza instalacjami i urządzeniami).

W związku ze stwierdzonymi naruszeniami:

- wydano 11 zarządzeń pokontrolnych,
- udzielono 5 pouczeń,
- nałożono 4 mandaty karne,
- skierowano 3 wnioski do sądów,
- wydano 3 decyzje w sprawie nałożenia kar pieniężnych
- skierowano 1 wniosek do organów ścigania.

40. Działalność kontrolna w zakresie gospodarki odpadami w postaci drewnianych podkładów kolejowych

Działalność w zakresie wytwarzania odpadów w postaci drewnianych podkładów kolejowych prowadzona była przez 56 podmiotów, spośród których najwięcej znajdowało się na terenie województwa lubuskiego i podkarpackiego (po 10). Rozmieszczenie pozostałych podmiotów na terenie województw przedstawiało się następująco: mazowieckie i łódzkie (po 9), kujawsko-pomorskie i lubelskie (po 5), dolnośląskie i śląskie (po 3) oraz małopolskie (2). W podlaskim, pomorskim, świętokrzyskim, warmińsko-mazurskim oraz wielkopolskim nie stwierdzono takich podmiotów. W przypadku województwa zachodniopomorskiego brak było danych o liczbie ww. podmiotów.

W 2024 r. wojewódzcy inspektorzy ochrony środowiska przeprowadzili łącznie 10 kontroli wytwórców odpadów w postaci drewnianych podkładów kolejowych (w tym 3 kontrole planowe i 7 pozaplanowych). W wyniku 3 z nich ujawniono naruszenia wymagań ochrony środowiska, w tym:

- 1 kontrola z naruszeniami bez istotnego wpływu na środowisko,
- 2 kontrole z naruszeniami, które mogły spowodować zagrożenie lub zanieczyszczenie środowiska.

W związku ze stwierdzonymi nieprawidłowościami:

- udzielono 2 pouczeń,
- nałożono 2 mandaty karne,
- wydano 3 zarządzenia pokontrolne.

41. Kontrola pozostałych przedsiębiorców objętych przepisami ustawy o zużytym sprzęcie elektrycznym i elektronicznym

W 2024 r. wojewódzcy inspektorzy ochrony środowiska przeprowadzili łącznie 149 kontroli w przedmiotowym zakresie. Skontrolowano 145 przedsiębiorców objętych przepisami

ustawy o zużyтым sprzęcie elektrycznym i elektronicznym (poza zakładami przetwarzania zużytego sprzętu elektrycznego i elektronicznego), w tym:

- 67 zbierających zużyty sprzęt,
- 68 wprowadzających sprzęt,
- 3 dystrybutorów sprzętu,
- 3 przedsiębiorców prowadzących działalność w zakresie recyklingu,
- 1 producenta,
- 2 osoby fizyczne podejrzane o nielegalny demontaż zużytego sprzętu,
- 1 podmiot, u którego w toku kontroli nie stwierdzono prowadzenia działalności w zakresie gospodarki odpadami wymagającej uregulowań formalno-prawnych w tym zakresie.

W wyniku ww. kontroli stwierdzono 74 przypadki naruszeń przepisów ochrony środowiska, w tym:

- 60 (81%) naruszeń formalnych bez istotnego wpływu na środowisko,
- 14 (19%) naruszeń, w wyniku których może lub nastąpiło zagrożenie lub zanieczyszczenie środowiska.

Stwierdzone naruszenia dotyczyły m. in. braku zezwolenia na zbieranie zużytego sprzętu – 10 przypadków oraz nielegalnego demontażu – 3 przypadki.

W wyniku stwierdzonych naruszeń zastosowano następujące działania:

- wydano 38 zarządzeń pokontrolnych,
- udzielono 28 pouczeń,
- wydano 27 decyzji nakładających administracyjne kary pieniężne,
- skierowano 19 wystąpień do innych organów,
- nałożono 13 mandatów karnych.

42. Kontrole przestrzegania przepisów ustawy o przeciwdziałaniu marnowaniu żywności

W 2024 r. wojewódzcy inspektorzy ochrony środowiska przeprowadzili łącznie 247 kontroli podmiotów w zakresie przestrzegania przepisów ustawy o przeciwdziałaniu marnowaniu żywności, podczas których skontrolowano 218 sprzedawców żywności oraz 29 organizacji pozarządowych.

Naruszenia wykryto podczas 101 przeprowadzonych kontroli, co stanowi 41% wszystkich kontroli (89 kontroli sprzedawców żywności i 12 kontroli organizacji pozarządowych). Wykryto 223 naruszenia (198 naruszeń sprzedawców żywności i 25 naruszeń organizacji pozarządowych).

Naruszenia wykazane podczas kontroli u sprzedawców żywności dotyczyły:

- naruszeń związanych z opłatą za marnowanie żywności: niewniesienie opłaty, nieterminowe wniesienie opłaty, wniesienie opłaty w niepełnej wysokości, niewyliczenie opłaty za marnowanie żywności, nieprawidłowe ustalenie kwoty opłaty, nieprawidłowe ustalenie masy marnowanej żywności, część opłaty wniesiona na niewłaściwe konto (do WFOŚiGW) – 47 przypadków,
- naruszeń związanych ze sprawozdaniem o marnowanej żywności: niezłożenie sprawozdania, niepoprawne/nierzetelne sporządzenie sprawozdania, nieterminowe złożenie sprawozdania – 56 przypadków,

- naruszeń związanych z kampaniami edukacyjno-informacyjnymi: niezawarcie umowy, przeznaczenie na kampanię więcej niż 20% środków pochodzących z opłaty, przeprowadzanie kampanii bez udziału organizacji pozarządowej, nieprawidłowe wskazanie kosztu poniesionego na kampanię, nieprzeprowadzenie kampanii – 25 przypadków,
- naruszeń związanych z umową dotyczącą nieodpłatnego przekazywania żywności: niezawarcie umowy, nieterminowe zawarcie umowy, nieumieszczenie w umowie wymaganych ustawą postanowień – 40 przypadków,
- niezamieszczenia informacji o wysokości należnej opłaty lub wartości żywności przekazanej organizacjom pozarządowym w sprawozdaniu finansowym oraz na stronie internetowej – 26 przypadków,
- naruszenia przepisów ustawy o odpadach, tj. nieprowadzenie ewidencji odpadów, nierzetelnego prowadzenia ewidencji odpadów, sporządzenia rocznego sprawozdania o wytwarzanych odpadach i o gospodarowaniu odpadami w sposób niezgodny ze stanem rzeczywistym oraz niewłaściwej klasyfikacji odpadów nieprzydatnych do spożycia jako odpadów komunalnych – 4 przypadki.

Naruszenia wykazane podczas kontroli u organizacji pozarządowych dotyczyły:

- nieterminowego złożenia sprawozdania o sposobie zagospodarowania otrzymanej żywności – 6 przypadków,
- niezłożenia sprawozdania o sposobie zagospodarowania otrzymanej żywności – 2 przypadki,
- nierzetelnego złożenia sprawozdania o sposobie zagospodarowania otrzymanej żywności – 3 przypadki,
- nieterminowego złożenia rocznej informacji o wykorzystaniu środków – 8 przypadków,
- niezłożenia rocznej informacji o wykorzystaniu środków – 1 przypadek,
- nierzetelnego złożenia rocznej informacji o wykorzystaniu środków – 4 przypadki.

W wyniku stwierdzonych naruszeń zastosowano następujące działania:

- wydano 70 zarządzeń pokontrolnych,
- udzielono 15 pouczeń,
- wymierzono 11 administracyjnych kar pieniężnych
- przeprowadzono 6 instruktaży,
- skierowano 5 wystąpień do innych organów,
- nałożono 4 grzywny,
- wydano 3 decyzje odstępujące od wymierzenia kary pieniężnej.

43. Kontrole w zakresie zagospodarowania odpadów zawierających azbest

W 2024 r. wojewódzcy inspektorzy ochrony środowiska przeprowadzili łącznie 24 kontrole podmiotów gospodarujących odpadami zawierającymi azbest, w tym 10 kontroli podmiotów prowadzących zbieranie oraz 14 kontroli podmiotów prowadzących unieszkodliwianie. Naruszenia zostały stwierdzone w trakcie 8 kontroli, w tym:

- 1 (12%) kontrola z naruszeniami bez istotnego zagrożenia lub zanieczyszczenia środowiska,
- 7 (88%) kontroli z naruszeniami, które mogą spowodować zagrożenie lub zanieczyszczenie środowiska.

W związku ze stwierdzonymi naruszeniami:

- skierowano 30 wystąpień do innych organów,
- wydano 6 zarządzeń pokontrolnych,
- nałożono 3 mandaty karne.

W 2024 r. na terenie kraju eksploatowano 32 składowiska odpadów zawierających azbest, zlokalizowane na terenie 15 województw: śląskiego (5), łódzkiego (4), pomorskiego, zachodniopomorskiego i małopolskiego (po 3), dolnośląskiego, kujawsko-pomorskiego, lubelskiego i podlaskiego (po 2), mazowieckiego, świętokrzyskiego, lubuskiego, podkarpackiego, warmińsko-mazurskiego i wielkopolskiego (po 1).

W 2024 r. stwierdzono 17 przypadków gospodarowania odpadami zawierającymi azbest niezgodnie z przepisami, w tym m.in.:

- porzucenia i zakopywania odpadów,
- magazynowania odpadów w miejscu do tego nieprzeznaczonym,
- składowania odpadów niebezpiecznych z naruszeniem warunków pozwolenia zintegrowanego i decyzji zatwierdzającej instrukcję prowadzenia składowiska,
- niewłaściwego zabezpieczenia odpadów zawierających azbest podczas ich tymczasowego magazynowania,
- nielegalnego kruszenia gruzu zawierającego wyroby z azbestu.

44. Kontrole w zakresie gospodarki odpadami medycznymi i weterynaryjnymi

W 2024 r. wojewódzcy inspektorzy ochrony środowiska przeprowadzili łącznie 98 kontroli podmiotów gospodarujących odpadami medycznymi i weterynaryjnymi, w tym 31 kontroli planowych i 67 kontroli pozaplanowych.

Naruszenia stwierdzono w trakcie 20 kontroli, w tym:

- 13 (65%) kontroli z naruszeniami bez istotnego zagrożenia lub zanieczyszczenia środowiska,
- 7 (35%) kontroli z naruszeniami, które mogą spowodować zagrożenie lub zanieczyszczenie środowiska.

W związku ze stwierdzonymi nieprawidłowościami:

- wydano 11 zarządzeń pokontrolnych,
- nałożono 10 mandatów karnych,
- udzielono 5 pouczeń,
- skierowano 3 wystąpienia do innych organów.